

II

(Nelegislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 139/2014

z 12. februára 2014,

ktorým sa stanovujú požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa letísk podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 z 20. februára 2008 o spoločných pravidlách v oblasti civilného letectva a o zriadení Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva, ktorým sa zrušuje smernica Rady 91/670/EHS, nariadenie (ES) č. 1592/2002 a smernica 2004/36/ES⁽¹⁾, zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1108/2009⁽²⁾, a najmä na jeho článok 8a ods. 5,

keďže:

- (1) Cieľom nariadenia (ES) č. 216/2008 je stanoviť a udržať vysokú a jednotnú úroveň bezpečnosti civilného letectva v Európe.
- (2) Na vykonávanie nariadenia (ES) č. 216/2008 je potrebné zaviesť podrobné vykonávacie predpisy, najmä pokiaľ ide o bezpečnostné predpisy týkajúce sa letísk, s cieľom udržať vysokú a jednotnú úroveň bezpečnosti civilného letectva v Únii, pričom sa sleduje cieľ celkového zlepšenia bezpečnosti letísk.
- (3) V uvedenom nariadení sa Komisii ukladá povinnosť prijať do 31. decembra 2013 vykonávacie predpisy potrebné na stanovenie podmienok pre riešenie a bezpečnú prevádzku letísk, ktoré sa uvádzajú v článku 8a ods. 5.

- (4) Na zabezpečenie bezproblémového prechodu a vysokej úrovne bezpečnosti civilného letectva v Únii by sa vo vykonávacích predpisoch mal odrážať súčasný stav vývoja a osvedčené postupy v oblasti letísk, mali by zohľadňovať príslušné normy a odporúčané postupy Medzinárodnej organizácie pre civilné letectvo (ďalej len „ICAO“ – International Civil Aviation Organization), čím sa dodrží klasifikácia ICAO v celom systéme pravidiel, a rovnako by mali zohľadňovať celosvetové skúsenosti s prevádzkou letísk a vedecko-technický pokrok v oblasti letísk, mali by byť primerané vzhľadom na rozmery, objem dopravy, kategóriu a komplexnosť letiska, ako aj vzhľadom na povahu a objem operácií, ktoré na ňom prebiehajú, zabezpečovať potrebnú pružnosť pre individuálne prispôbené dodržiavanie predpisov a mali by sa vzťahovať aj na letiskovú infraštruktúru vyvinutú v súlade s rozmanitými požiadavkami obsiahnutými vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov pred tým, než toto nariadenie vstúpi do účinnosti.
- (5) Je potrebné poskytnúť sektoru letísk a správny orgánom členských štátov dostatok času, aby sa prispôbili tomuto novému regulačnému rámcu a aby overili zachovávanie osvedčení vydaných pred tým, než toto nariadenie nadobudne účinnosť.
- (6) Na účely zabezpečenia jednotného uplatňovania spoločných požiadaviek je nevyhnutné, aby príslušné orgány, a pokiaľ je to uplatniteľné, agentúra pri hodnotení plnenia týchto požiadaviek uplatňovali spoločné normy; agentúra by mala vypracovať prijateľné prostriedky preukázania zhody a materiály s usmerneniami, aby podporila potrebnú jednotnosť predpisov. Spoločné požiadavky by sa mali vzťahovať na identické postupy príslušných orgánov vo všetkých rozmanitých doménach letectva. Nemali by však predstavovať prekážku pre

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 79, 13.3.2008, s. 1.⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 51.

uplatňovanie mierne odlišných postupov v prípadoch, ak by boli potrebné alebo vhodnejšie, napríklad vtedy, keď dohľad nad letiskami a leteckou prevádzkou vykonávajú dva odlišné subjekty. Rozličné spôsoby splňania technických požiadaviek by nemali mať vplyv na cieľ vytýčený v požiadavkách pre oblasť bezpečnosti.

- (7) Vzhľadom na riadenie prekážok v okolí letiska, ako aj na iné činnosti odohrávajúce sa hranicami letiska, môže každý členský štát určiť rôzne orgány a ďalšie subjekty ako zodpovedné za monitorovanie, hodnotenie a zmiernenie rizík. Cieľom tohto nariadenia nie je zmeniť súčasné rozdelenie úloh v členskom štáte. V každom členskom štáte by sa však mala zaručiť bezproblémová organizácia kompetencií v súvislosti so zabezpečovaním okolia letiska a s monitorovaním a zmiernením rizík spôsobených ľudskými činnosťami. Preto by sa malo zaistiť, aby orgány, ktorým bola zverená zodpovednosť za zabezpečenie okolia letísk, mali na plnenie svojich povinností primerané právomoci.
- (8) Na letiskách by sa mali poskytovať osobitné služby uvedené v podčasti B prílohy IV (časť ADR.OPS). V niektorých prípadoch tieto služby neposkytuje priamo prevádzkovateľ letiska, ale iná organizácia alebo štátny subjekt alebo ich kombinácia. V takýchto prípadoch by prevádzkovateľ letiska, ktorý je zodpovedný za prevádzku letiska, mal mať uzavreté dohody a vytvorené rozhrania s týmito organizáciami alebo subjektmi, aby sa zabezpečilo poskytovanie služieb v súlade s požiadavkami stanovenými v prílohe IV. Ak existujú takéto dohody a rozhrania, prevádzkovateľ letiska by sa mal považovať za prevádzkovateľa, ktorý si splnil povinnosť, a nemal by sa považovať za priamo zodpovedného za neplnenie povinností iného subjektu, ktorý je súčasťou danej dohody, za predpokladu, že spĺňa všetky uplatniteľné požiadavky a povinnosti stanovené v tomto nariadení, ktoré sa týkajú jeho zodpovednosti v rámci dohody.
- (9) Nariadenie (ES) č. 216/2008 sa vzťahuje iba na osvedčenia letísk, ktoré majú vydávať príslušné orgány, pokiaľ ide o hľadiská bezpečnosti. Z tohto dôvodu aspekty existujúcich vnútroštátnych osvedčení letísk, ktoré sa netýkajú bezpečnosti, nie sú dotknuté.
- (10) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú založené na stanovisku vydanom Európskou agentúrou pre bezpečnosť letectva v súlade s článkom 17 ods. 2 písm. b) a článkom 19 ods. 1 nariadenia (ES) č. 216/2008.
- (11) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom výboru, ktorý bol zriadený podľa článku 65 nariadenia (ES) č. 216/2008,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Týmto nariadením sa stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa:
- a) podmienok určenia predpisovej základne osvedčovania uplatniteľnej na letisko, ako sa stanovuje v prílohe II a III, a podmienok jej oznámenia žiadateľovi;
 - b) podmienok vydania, zachovania, zmeny, obmedzenia, pozastavenia alebo zrušenia platnosti osvedčení pre letiská, osvedčení pre organizácie zodpovedné za prevádzku letísk vrátane prevádzkových obmedzení týkajúcich sa konkrétneho riešenia letiska, ako sú stanovené v prílohe II a v prílohe III;
 - c) podmienok prevádzky letiska v súlade so základnými požiadavkami stanovenými v prílohe Va, a ak je to uplatniteľné, v prílohe Vb k nariadeniu (ES) č. 216/2008, ako sa stanovuje v prílohe IV;
 - d) zodpovednosti držiteľov osvedčenia, ako sa stanovuje v prílohe III;
 - e) podmienok uznávania a prevodu existujúcich osvedčení letísk, ktoré vydali členské štáty;
 - f) podmienok rozhodovania o nepovolení výnimiek uvedených v článku 4 ods. 3b nariadenia (ES) č. 216/2008 vrátane kritérií pre nákladné letiská, oznamovania letísk, ktorým sa udelila výnimka, a preskúmania udelených výnimiek;
 - g) podmienok, za ktorých je prevádzka zakázaná, obmedzená alebo podlieha osobitným podmienkam v záujme bezpečnosti, ako sa stanovuje v prílohe III;
 - h) určitých podmienok a postupov týkajúcich sa vyhlásenia poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche uvedených v článku 8a ods. 2 písm. e) nariadenia (ES) č. 216/2008 a dohľadu nad nimi, ako sa stanovuje v prílohách II a III.
2. Príslušné orgány podieľajúce sa na osvedčovaní a dohľade nad letiskami, prevádzkovateľmi letísk a poskytovateľmi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche musia splniť požiadavky ustanovené v prílohe II.
3. Prevádzkovatelia letísk a poskytovatelia služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche musia spĺňať požiadavky ustanovené v prílohe III.

4. Prevádzkovatelia letísk musia splniť požiadavky ustanovené v prílohe IV.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „letisko“ je vymedzená plocha (vrátane budov, zariadení a vybavenia) na zemi alebo na vode, alebo na pevnej, upevnenej príbrežnej alebo plávajúcej konštrukcii, určená buď úplne, alebo čiastočne na prílety, odlety a pohyby lietadiel na zemi;
2. „letún“ je motorové lietadlo ťažšie ako vzduch, ktorého vztlak potrebný na let vzniká prevažne pôsobením aerodynamických síl na nosné plochy, pričom tieto plochy zostávajú za daných podmienok letu voči lietadlu nepohyblivé;
3. „lietadlo“ je akékoľvek zariadenie schopné pohybu v atmosfére v dôsledku reakcií vzduchu iných, ako sú reakcie vzduchu voči zemskému povrchu;
4. „odstavovacia plocha“ je vymedzená plocha určená na umiestnenie lietadiel na účely nastupovania alebo vystupovania cestujúcich, nakladania a vykladania pošty alebo nákladu, dopĺňania paliva, parkovania alebo údržby;
5. „služba riadenia prevádzky na odbavovacej ploche“ je služba určená na riadenie činností a pohybu lietadiel a vozidiel na odbavovacej ploche;
6. „audit“ je systematický, nezávislý a zdokumentovaný proces získavania dôkazov a ich objektívneho vyhodnocovania s cieľom určiť rozsah plnenia požiadaviek;
7. „špecifikácie osvedčovania“ sú technické normy prijaté agentúrou, v ktorých sa uvádzajú prostriedky preukazovania zhody s nariadením (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi a ktoré môžu organizácie použiť na účely osvedčovania;
8. „príslušný orgán“ je orgán určený v každom členskom štáte, ktorý má potrebné právomoci a zodpovednosť za osvedčovanie letísk a dohľad nad letiskami, ako aj zamestnancov a organizácie, ktoré sa na týchto činnostiach podieľajú;
9. „nepretržitý dohľad“ sú úlohy, ktoré kedykoľvek vykonáva príslušný orgán na realizáciu programu dohľadu s cieľom overiť, či sú počas celej platnosti osvedčenia splnené podmienky, za ktorých sa vydalo;

10. „dokument o prijatí odchýlky a následných opatreniach (DAAD)“ je dokument, ktorý zostavil príslušný orgán s cieľom zbierať dôkazy opodstatňujúce prijatie odchýlok od špecifikácií osvedčovania, ktoré vydala agentúra;

11. „kontrola“ je nezávislé posúdenie zhody prostredníctvom pozorovania a úsudku spojené podľa potreby s meraním, testovaním, odhadovaním s cieľom overiť súlad s príslušnými požiadavkami;

12. „pohyb“ je buď vzlet, alebo pristátie;

13. „prekážka“ znamená všetky pevné (dočasné aj trvalé) a pohyblivé objekty alebo ich časti, ktoré:

— sa nachádzajú v priestore určenom na pohyb lietadla po ploche alebo

— preyšujú vymedzené plochy určené na zaistenie bezpečnosti lietadiel počas letu, alebo

— sa nachádzajú mimo týchto vymedzených plôch a ktoré boli vyhodnotené ako nebezpečné pre leteckú prevádzku;

14. „prekážková rovina“ je plocha, ktorá vymedzuje hranice priestoru, kam objekty môžu vyčnievať do vzdušného priestoru;

15. „ochranná rovina“ je plocha určená pre svetelné zostupové systavy, nad ktorou nie je povolený výskyt objektov alebo prvkov predlžujúcich existujúce objekty, s výnimkou prípadu, keď by podľa názoru zodpovedajúceho orgánu nový objekt alebo prvok predlžujúci objekt bol zakrytý iným existujúcim nepohyblivým objektom.

Článok 3

Dohľad nad letiskami

1. Členské štáty určia jeden alebo viac subjektov ako príslušný orgán (orgány) v rámci daného štátu s potrebnými právomocami a zodpovednosťou za osvedčovanie letísk a dohľad nad letiskami, ako aj zamestnancov a organizácie, ktoré sa na týchto činnostiach podieľajú.

2. Príslušný orgán je nezávislý od prevádzkovateľov letísk a poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche. Táto nezávislosť sa dosiahne oddelením príslušného orgánu od týchto prevádzkovateľov letísk a poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktoré sa vykoná aspoň na funkčnej úrovni. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány vykonávali svoje právomoci neustranne a transparentne.

3. Ak členský štát určí viac subjektov ako príslušný orgán, musia byť splnené tieto podmienky:

- a) každý príslušný orgán je zodpovedný za konkrétne vymedzené úlohy a určenú zemepisnú oblasť a
- b) medzi týmito orgánmi sa zavedie koordinácia s cieľom zabezpečiť účinný dohľad nad všetkými letiskami a prevádzkovateľmi letísk, ako aj poskytovateľmi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche.

4. Členské štáty zabezpečia, aby príslušný (príslušné) orgán (orgány) mal (mali) dostatočnú spôsobilosť a zdroje na plnenie požiadaviek podľa tohto nariadenia.

5. Členské štáty zabezpečia, že personál príslušného orgánu nebude vykonávať činnosti dohľadu, ak existuje dôkaz, že by tieto činnosti mohli viesť priamo alebo nepriamo ku konfliktu záujmov, najmä ak ide o rodinné alebo finančné záujmy.

6. Personál, ktorý je príslušným orgánom oprávnený na vykonávanie úloh osvedčovania a/alebo dohľadu, má právomoc vykonávať prinajmenšom tieto úlohy:

- a) kontrolovať záznamy, údaje, postupy a všetky ďalšie materiály potrebné na vykonávanie úlohy osvedčovania a/alebo dohľadu;
- b) robiť kópie alebo výpisy z týchto záznamov, údajov, postupov a ďalších materiálov;
- c) požadovať ústne vysvetlenie na mieste;
- d) vstupovať na letiská, do príslušných budov, prevádzkových alebo iných príslušných priestorov a dopravných prostriedkov;
- e) vykonávať audity, prešetrovania, testy, cvičenia, hodnotenia, kontroly;
- f) v prípade potreby prijímať alebo iniciovať opatrenia na presadzovanie.

7. Úlohy uvedené v odseku 6 sa vykonávajú v súlade s právnymi predpismi príslušného členského štátu.

Článok 4

Informácie pre Európsku agentúru pre bezpečnosť letectva

Do troch mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia členské štáty informujú Európsku agentúru pre bezpečnosť letectva (ďalej len „agentúra“) o názvoch letísk, miestach letísk, letiskových kódoch ICAO a názvoch prevádzkovateľov letísk, ako aj o počte cestujúcich a pohyboch nákladu na letiskách, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia nariadenia (ES) č. 216/2008 a tohto nariadenia.

Článok 5

Výnimky

1. Členský štát do jedného mesiaca od prijatia rozhodnutia o udelení výnimky v súlade s článkom 4 ods. 3b nariadenia (ES) č. 216/2008, informuje o tejto skutočnosti agentúru. Informácie pre agentúru zahŕňajú zoznam dotknutých letísk, názov prevádzkovateľa letiska a údaje o objeme dopravy týkajúce sa počtu cestujúcich a pohybov nákladu na danom letisku počas príslušného roka.

2. Členský štát každý rok preskúma údaje o objeme dopravy na letisku, ktorému sa udelila výnimka. Ak sa objem dopravy na danom letisku počas posledných troch po sebe nasledujúcich rokov prekročí o hodnotu uvedenú v článku 4 ods. 3b nariadenia (ES) č. 216/2008, informuje o tejto skutočnosti agentúru a zruší výnimku.

3. Komisia môže kedykoľvek rozhodnúť o nepovolení výnimky v týchto prípadoch:

- a) nie sú splnené všeobecné bezpečnostné ciele nariadenia (ES) č. 216/2008;
- b) zodpovedajúci objem dopravy cestujúcich a nákladu bol prekročený počas posledných troch po sebe nasledujúcich rokov;
- c) výnimka nie je v súlade s ktorýmkoľvek iným právnym predpisom EÚ.

4. V prípadoch, keď Komisia rozhodla, že výnimka nie je povolená, dotknutý členský štát predmetnú výnimku zruší.

Článok 6

Prevod osvedčení

1. Osvedčenia, ktoré príslušný orgán vydal pred 31. decembrom 2014 na základe vnútroštátnych právnych predpisov zostávajú v platnosti dovtedy, kým nebudú vydané v súlade s týmto článkom, alebo ak sa takéto osvedčenia nevydajú, do 31. decembra 2017.

2. Pred uplynutím obdobia, ktoré sa uvádza v odseku 1, príslušný orgán vydá dotknutým letiskám a prevádzkovateľom letísk osvedčenia vtedy, ak sú splnené tieto podmienky:

- a) predpisová základňa osvedčovania uvedená v prílohe II bola stanovená s využitím špecifikácií osvedčovania vydaných agentúrou vrátane všetkých prípadov s rovnocennou úrovňou bezpečnosti a osobitných podmienok, ktoré boli identifikované a zdokumentované;
- b) držiteľ osvedčenia preukázal súlad so špecifikáciami osvedčovania, ktoré sú iné než vnútroštátne požiadavky, na základe ktorých bolo existujúce osvedčenie vydané;

c) držiteľ osvedčenia preukázal súlad s tými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, ktoré sú uplatniteľné na jeho organizáciu a prevádzku a ktoré sú iné než vnútroštátne požiadavky, na základe ktorých bolo existujúce osvedčenie vydané.

3. Odchyľne od odseku 2 písm. b) môže príslušný orgán rozhodnúť, že nebude požadovať preukázanie súladu, ak sa domnieva, že takéto preukazovanie by si vyžadovalo nadmerné alebo neprimerané úsilie.

4. Príslušný orgán minimálne päť rokov uchováva záznamy o dokumentoch súvisiacich s postupom prevodu osvedčenia.

Článok 7

Odchýlky od špecifikácií osvedčovania

1. Príslušný orgán môže do 31. decembra 2024 prijímať žiadosti o osvedčenie vrátane odchýlok od špecifikácií osvedčovania, ktoré vydala agentúra, ak sú splnené tieto podmienky:

a) takéto odchýlky nepredstavujú prípad rovnocennej úrovne bezpečnosti podľa ADR.AR.C.020, ani nepredstavujú prípad osobitnej podmienky podľa ADR.AR.C.025 prílohy II k tomuto nariadeniu;

b) takéto odchýlky existovali pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia;

c) takéto odchýlky rešpektujú základné požiadavky uvedené v prílohe Va k nariadeniu (ES) č. 216/2008 a sú podľa potreby doplnené zmierňujúcimi a nápravnými opatreniami;

d) uskutočnilo sa podporné hodnotenie bezpečnosti v prípade každej takejto odchýlky.

2. Príslušný orgán v dokumente o prijatí odchýlky a následných opatreniach (DAAD) zhromažďí dôkazy dokladajúce splnenie podmienok uvedených v odseku 1. DAAD sa priloží k osvedčeniu. Príslušný orgán určí dobu platnosti DAAD.

3. Prevádzkovateľ letiska a príslušný orgán overujú, či podmienky uvedené v odseku 1 sú naďalej splnené. V prípade, že nie sú splnené, DAAD sa zmení, pozastaví alebo stiahne.

Článok 8

Zabezpečenie okolia letísk

1. Členské štáty zabezpečia uskutočnenie konzultácií zameraných na vplyv na bezpečnosť, ktorý majú navrhnuté stavby v rámci hraníc prekážkovej a ochrannej roviny, ako aj iných plôch, ktoré súvisia s letiskom.

2. Členské štáty zabezpečia uskutočnenie konzultácií zameraných na vplyv na bezpečnosť, ktorý majú navrhnuté stavby

v rámci hraníc prekážkovej a ochrannej roviny, ako aj iných plôch, ktoré súvisia s letiskom, ktoré presahujú výšku stanovenú členskými štátmi.

3. Členské štáty zaistia koordináciu zabezpečenia letísk, ktoré sa nachádzajú v blízkosti vnútroštátnych hraníc s inými členskými štátmi.

Článok 9

Monitorovanie okolia letísk

Členské štáty zabezpečia uskutočnenie konzultácie v súvislosti s ľudskými činnosťami a využívaním územia, ktorými sú napríklad:

a) každá výstavba alebo zmena využitia územia v oblasti miesta letiska;

b) každá výstavba, ktorá môže v dôsledku prekážky vyvolať turbulencie, ktoré by mohli byť nebezpečné pre prevádzku lietadiel;

c) použitie nebezpečných, klamlivých a zavádzajúcich svetelných zdrojov;

d) použitie vysoko reflexných plôch, ktoré môžu spôsobiť oslnenie;

e) vytvorenie priestorov, ktoré by mohli zvýšiť aktivitu voľne žijúcich živočíchov, ktorá je nebezpečná pre prevádzku lietadiel;

f) zdroje neviditeľného žiarenia alebo prítomnosť pohyblivých alebo pevných objektov, ktoré by mohli rušiť alebo nepriaznivo ovplyvňovať výkonnosť leteckých spojovacích, navigačných a sledovacích systémov.

Článok 10

Riadenie nebezpečenstva spojeného s voľne žijúcimi živočíchmi

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa nebezpečenstvo zrážky s voľne žijúcimi živočíchmi posudzovalo prostredníctvom:

a) vytvorenia vnútroštátneho postupu pre zaznamenávanie a hlásenie zrážok lietadiel s voľne žijúcimi živočíchmi;

b) zhromažďovania informácií od prevádzkovateľov letísk, personálu letísk a z iných zdrojov o prítomnosti voľne žijúcich živočíchov, ktoré predstavujú potenciálne nebezpečenstvo pre prevádzku lietadiel, a

c) nepretržitého hodnotenia nebezpečenstva spojeného s voľne žijúcimi živočíchmi spôsobilými zamestnancami.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa správy o zrážkach s voľne žijúcimi živočíchmi zhromažďovali a posielali organizácii ICAO s cieľom zaradiť ich do databázy informačného systému ICAO o zrážkach s vtákmi (IBIS).

Článok 11

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2. Príslušné orgány podieľajúce sa na osvedčovaní a dohlade nad letiskami, prevádzkovateľmi letísk a poskytovateľmi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche musia splniť požiadavky ustanovené v prílohe II k tomuto nariadeniu pred 31. decembrom 2017.

3. Príloha III a príloha IV sa uplatňujú na letiská osvedčené v súlade s článkom 6 od dátumu vydania predmetného osvedčenia.

4. Letiskám, v prípade ktorých sa postup osvedčovania začal pred 31. decembrom 2014, ale do tohto dátumu im nebolo vydané osvedčenie, sa vydá osvedčenie, iba ak dosiahnu súlad s týmto nariadením.

5. Body ADR.AR.C.050 a ADR.OR.B.060 uvedené v prílohách II a III k tomuto nariadeniu sa uplatňujú od dátumu, keď účinnosť nadobudnú vykonávacie pravidlá týkajúce sa poskytovania služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche. Bod ADR.AR.A.015 v prílohe II a bod ADR.OR.A.015 v prílohe III sa uplatňujú na poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche od dátumu, keď účinnosť nadobudnú vykonávacie pravidlá týkajúce sa poskytovania služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 12. februára 2014

Za Komisiu
predseda
José Manuel BARROSO

PRÍLOHA I

Vymedzenia pojmov použitých v prílohách II až IV

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „prijateľné prostriedky preukázania zhody (AMC – Acceptable Means of Compliance)“ sú nezáväzná normy, ktoré agentúra prijala na opis prostriedkov na preukázanie zhody s nariadením (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi;
2. „použiteľná dĺžka pre prerušený vzlet (ASDA – accelerate-stop distance available)“ je použiteľná dĺžka pre rozjazd zväčšená o dĺžku dojazdovej dráhy, ak je zriadená;
3. „letisková služba riadenia“ je služba riadenia letovej prevádzky pre letiskovú prevádzku;
4. „vybavenie letiska“ je akékoľvek vybavenie, aparatúra, súčiastka, softvér alebo príslušenstvo, ktoré sa používa alebo je určené na použitie s cieľom prispieť k prevádzke lietadiel na letisku;
5. „letecké údaje“ znamenajú vyjadrenie leteckých faktov, koncepcií alebo pokynov formálnym spôsobom vhodným na komunikáciu, výklad alebo spracovanie;
6. „letecká informačná služba“ je služba zriadená v určenej oblasti pokrytia zodpovedná za poskytovanie leteckých informácií a údajov potrebných pre bezpečnosť, pravidelnosť a efektívnosť leteckej prevádzky;
7. „letecké navigačné služby“ sú letové prevádzkové služby, spojovacie, navigačné a sledovacie služby, meteorologické služby pre leteckú prevádzku a letecké informačné služby;
8. „letové prevádzkové služby“ sú rôzne letecké informačné služby, pohotovostné služby, letové poradné služby a služby riadenia letovej prevádzky (oblastná, približovacia a letisková služba riadenia);
9. „služba riadenia letovej prevádzky (ATC)“ je služba poskytovaná na účely:
 1. zabraňovania zrážkam:
 - medzi lietadlami a
 - medzi lietadlami a prekážkami na prevádzkovej ploche a
 2. urýchlenia a udržania usporiadaného toku letovej prevádzky;
10. „stojisko lietadla“ je vymedzená plocha na odbavovacej ploche určená na státie lietadla;
11. „rolovacia dráha k stojisku lietadla“ je časť odbavovacej plochy označená ako rolovacia dráha, určená iba na prístup k stojiskám lietadiel;
12. „alternatívne prostriedky preukázania zhody“ sú tie prostriedky, ktoré predstavujú alternatívu k existujúcim prijateľným prostriedkom preukázania zhody, alebo ktorými sa navrhujú nové prostriedky preukázania zhody s nariadením (ES) č. 216/2008a jeho vykonávacími predpismi, pre ktoré agentúra neprijala žiadne súvisiace prijateľné prostriedky preukázania zhody;
13. „pohotovostná služba“ je služba poskytovaná s cieľom informovať príslušné organizácie o lietadle, v prípade ktorého treba použiť pátracie a záchranné prostriedky, a podľa potreby pomôcť takýmto organizáciám;
14. „rolovacia dráha na odbavovacej ploche“ je časť systému rolovacích dráh umiestnených na odbavovacej ploche určených na rolovanie cez odbavovaciu plochu;
15. „predpolie“ je vymedzená pravouhlá plocha na zemi alebo na vode, ktorá je pod dozorom príslušného orgánu a je určená alebo upravená ako vhodná plocha, nad ktorou môže letún vykonať časť svojho počiatočného stúpania do stanovenej výšky;

16. „nebezpečný tovar“ sú výrobky alebo látky, ktoré môžu spôsobiť ohrozenie zdravia, bezpečnosti, majetku alebo životného prostredia a ktoré sú uvedené na zozname nebezpečného tovaru v technických pokynoch alebo ktoré sú klasifikované podľa týchto technických pokynov;
17. „kvalita údajov“ je stupeň alebo úroveň istoty, že poskytnuté údaje spĺňajú požiadavky používateľa údajov z hľadiska presnosti, rozlíšenia a integrity;
18. „vyhlásené dĺžky“ sú:
 - „použiteľná dĺžka rozjazdu (TORA)“,
 - „použiteľná dĺžka vzletu (TODA)“,
 - „použiteľná dĺžka prerušeného vzletu (ASDA)“,
 - „použiteľná dĺžka pristátia (LDA)“;
19. „letová informačná služba“ je služba určená na poskytovanie rád a informácií užitočných na bezpečné a efektívne vykonávanie letov;
20. „zásady ľudského činiteľa“ sú zásady, ktoré sa používajú pri leteckých konštrukčných riešeniach, osvedčovaní, výcviku, prevádzke a údržbe a ktoré sú prejavom snahy o bezpečné rozhranie medzi človekom a ostatnými časťami systému pri dôkladnom uvážení ľudskej výkonnosti;
21. „ľudská výkonnosť“ znamená schopnosti a obmedzenia človeka, ktoré majú vplyv na bezpečnosť a výkonnosť leteckej prevádzky;
22. „prístrojová dráha“ je jeden z týchto typov vzletovej a pristávacej dráhy určených na prevádzku lietadiel používajúcich postupy na prístrojové priblíženie:
 1. „vzletová a pristávacia dráha na nie-presné priblíženie“: prístrojová vzletová a pristávacia dráha vybavená vizuálnymi prostriedkami a nevizuálnym prostriedkom, ktorý zabezpečuje aspoň smerové vedenie dostatočné na priame priblíženie;
 2. „vzletová a pristávacia dráha na presné priblíženie I. kategórie“: prístrojová vzletová a pristávacia dráha vybavená nevizuálnymi prostriedkami a vizuálnymi prostriedkami, ktoré umožňujú prevádzku až do výšky rozhodnutia (DH) nie menšej ako 60 m (200 ft) a buď do dohľadnosti najmenej 800 m, alebo do dráhovej dohľadnosti (RVR) najmenej 550 m;
 3. „vzletová a pristávacia dráha na presné priblíženie II. kategórie“: prístrojová vzletová a pristávacia dráha vybavená nevizuálnymi prostriedkami a vizuálnymi prostriedkami, ktoré umožňujú prevádzku do výšky rozhodnutia (DH) menšej ako 60 m (200 ft), ale nie menšej ako 30 m (100 ft) a dráhovej dohľadnosti (RVR) najmenej 300 m;
 4. „vzletová a pristávacia dráha na presné priblíženie III. kategórie“: prístrojová vzletová a pristávacia dráha vybavená nevizuálnymi prostriedkami a vizuálnymi prostriedkami až k povrchu vzletovej a pristávacej dráhy a pozdĺž celej jej dĺžky a:
 - A. určená na prevádzku až do výšky rozhodnutia menšej ako 30 m (100 ft) alebo bez uvedenia výšky rozhodnutia a dráhovej dohľadnosti najmenej 175 m, alebo
 - B. určená na prevádzku až do výšky rozhodnutia menšej ako 15 m (50 ft) alebo bez uvedenia výšky rozhodnutia (DH) a dráhovej dohľadnosti (RVR) pod 175 m, ale nie menšej ako 50 m, alebo
 - C. určená na prevádzku bez uvedenia obmedzení výšky rozhodnutia a dráhovej dohľadnosti;
23. „integrita“ znamená stupeň istoty, že letecký údaj a jeho hodnota sa nestratili ani nezmenili od jeho vzniku alebo od schválenej zmeny;
24. „použiteľná dĺžka pristátia (LDA)“ je dĺžka vzletovej a pristávacej dráhy, ktorá je vyhlásená za použiteľnú a vhodnú na dojazd pristávajúceho letúna;

25. „postupy za nízkej dohľadnosti“ sú postupy používané na letisku na zaručenie bezpečnej prevádzky pri priblížení I. kategórie s nižším štandardom, II. kategórie s iným štandardom, II. a III. kategórie a pri vzletoch za podmienok nízkej dohľadnosti;
26. „vzlet za podmienok nízkej dohľadnosti (LVTO)“ je vzlet z dráhy, na ktorej je dráhová dohľadnosť (RVR) menšia ako 400 m, ale nie menšia ako 75 m;
27. „prevádzka so štandardom nižším ako I. kategória“ je postup priblíženia a pristátia I. kategórie podľa prístrojov s použitím výšky rozhodnutia (DH) I. kategórie, s dráhovou dohľadnosťou (RVR) menšou než sa bežne spája s príslušnou výškou rozhodnutia (DH), ale nie menšou ako 400 m;
28. „prevádzková plocha“ je časť letiska určená na vzlety, pristátia a rolovanie lietadiel, s výnimkou odbavovacích plôch;
29. „meteorologické služby“ sú tie zariadenia a služby, ktoré poskytujú lietadlu predpovede počasia, hlásenia o počasi a pozorovania, ako aj iné meteorologické informácie a údaje poskytované štátmi na letecké účely;
30. „návestidlo“ je predmet umiestnený nad úrovňou zeme na vyznačenie prekážky alebo vymedzenie hranice;
31. „značenie“ znamená symbol alebo skupiny symbolov rozmiestnené na povrchu pohybovej plochy na účely poskytovania leteckých informácií;
32. „pohybová plocha“ je časť letiska určená na vzlety, pristátia a rolovanie lietadiel, ktorá zahŕňa prevádzkovú plochu a odbavovaciu (-ie) plochu (-y);
33. „navigačné služby“ sú tie zariadenia a služby, ktoré poskytujú lietadlu informácie o polohe a čase;
34. „neprístrojová dráha“ je vzletová a pristávacia dráha určená na prevádzku lietadiel používajúcich postupy na vizuálne priblíženie;
35. „prevádzka iná ako štandardná II. kategória“ je presné priblíženie a pristátie podľa prístrojov s použitím systému ILS alebo MLS, keď nie sú k dispozícii niektoré prvky svetelnej sústavy na presné priblíženie II. kategórie alebo keď nie sú k dispozícii žiadne takéto prvky a ak:
 - výška rozhodnutia (DH) je menšia ako 200 ft, ale nie menšia ako 100 ft a
 - dráhová dohľadnosť (RVR) nie je menšia ako 350 m;
36. „plánovací cyklus dohľadu“ je obdobie, počas ktorého sa overuje zachovávanie súladu;
37. „rolovacia dráha na rýchle odbočenie“ je rolovacia dráha pripojená k vzletovej a pristávacej dráhe v ostrom uhle a navrhnutá tak, aby umožnila pristávajúcim letúnom odbočiť pri väčších rýchlostiach, než sú tie, ktoré sa dosahujú pri iných výjazdoch na rolovacie dráhy, a tým minimalizovať čas obsadenia vzletovej a pristávacej dráhy;
38. „vzletová a pristávacia dráha“ je vymedzená obdĺžniková plocha na pozemnom letisku upravená na pristávanie a vzlety lietadiel;
39. „typ dráhy“ je prístrojová alebo neprístrojová dráha;
40. „dráhová dohľadnosť (RVR)“ je vzdialenosť, na ktorú pilot lietadla môže na osi vzletovej a pristávacej dráhy vidieť značenie alebo svetelné návestidlá vyznačujúce vzletovú a pristávaciu dráhu alebo jej os;
41. „systém riadenia bezpečnosti“ je systematický prístup k riadeniu bezpečnosti vrátane potrebnej organizačnej štruktúry, zodpovednosti, politík a postupov;
42. „dojazdová dráha“ je vymedzená pravouhlá plocha na zemi nadväzujúca na koniec použiteľnej dĺžky pre rozjazd upravená tak, aby na nej mohlo lietadlo zastaviť pri prerušenom vzlete;

43. „použiteľná dĺžka vzletu (TODA)“ je použiteľná dĺžka pre rozjazd zväčšená o dĺžku predpolia, ak je zriadené;
44. „použiteľná dĺžka rozjazdu (TORA)“ je dĺžka vzletovej a pristávacej dráhy, ktorá je vyhlásená za použiteľnú a vhodnú pre rozjazd letúna pri vzlete;
45. „rolovacia dráha“ je vymedzená dráha na pozemnom letisku zriadená na rolovanie lietadiel a určená na zaistenie spojenia medzi jednou časťou letiska a ďalšou, zahŕňajúca aj:
- rolovaciu dráhu k stojisku lietadla,
 - rolovaciu dráhu na odbavovacej ploche,
 - rolovaciu dráhu na rýchle odbočenie;
46. „technické pokyny“ je najnovšie platné vydanie Technických pokynov na bezpečnú leteckú prepravu nebezpečného tovaru (Doc 9284-AN/905) vrátane doplnkov a dodatkov schválených a vydaných Medzinárodnou organizáciou civilného letectva;
47. „podmienky osvedčenia“ sú:
- miestny identifikačný kód ICAO,
 - podmienky prevádzky (VFR/IFR, deň/noc),
 - vzletová a pristávacia dráha – vyhlásené dĺžky,
 - typ(-y) dráhy a poskytované priblíženie,
 - referenčný kód letiska,
 - rozsah prevádzky lietadiel v prípade vyššieho referenčného kódu letiska,
 - poskytovanie služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche (áno/nie),
 - úroveň záchranej a požiarnej ochrany;
48. „vizuálne prostriedky“ sú ukazovatele a signalizačné zariadenia, značenia, svetlá, znaky a návestidlá alebo ich kombinácia.
-

PRÍLOHA II

Časť – Požiadavky na orgány – letiská (časť ADR.AR)**PODČASŤ A – VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY (ADR.AR.A)****ADR.AR.A.001. Rozsah pôsobnosti**

Touto prílohou sa ustanovujú požiadavky na príslušné orgány podieľajúce sa na osvedčovaní letísk, prevádzkovateľov letísk a poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche a na dohľade nad nimi.

ADR.AR.A.005. Príslušný orgán

Príslušný orgán určený členským štátom, v ktorom sa letisko nachádza, zodpovedá za:

- a) osvedčovanie letísk a prevádzkovateľov letísk a vykonávanie dohľadu nad nimi;
- b) vykonávanie dohľadu nad poskytovateľmi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche.

ADR.AR.A.010. Dokumentácia dohľadu

- a) Príslušný orgán poskytuje svojim príslušným zamestnancom relevantné legislatívne akty, normy, predpisy, technické publikácie a súvisiace dokumenty, aby mohli plniť svoje úlohy a vykonávať svoje povinnosti.
- b) Príslušný orgán prevádzkovateľom letísk a ostatným zainteresovaným stranám sprístupňuje legislatívne akty, normy, predpisy, technické publikácie a súvisiace dokumenty, aby im uľahčil dodržiavanie príslušných požiadaviek.

ADR.AR.A.015. Prostriedky preukázania zhody

- a) Agentúra vypracuje prijateľné prostriedky preukázania zhody (AMC), ktoré sa môžu použiť na stanovenie súladu s nariadením (ES) č. 216/2008 a s jeho vykonávacími predpismi. Ak sa dodržia prijateľné prostriedky preukázania zhody, budú splnené súvisiace požiadavky vykonávacích predpisov.
- b) Na stanovenie súladu s vykonávacími predpismi sa môžu použiť alternatívne prostriedky preukázania zhody.
- c) Príslušný orgán zriadi systém nepretržitého hodnotenia toho, či všetky alternatívne prostriedky preukázania zhody, ktoré používa on sám alebo prevádzkovatelia letísk či poskytovatelia služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche pod jeho dohľadom, umožňujú dosiahnutie súladu s nariadením (ES) č. 216/2008 a s jeho vykonávacími predpismi.
- d) Príslušný orgán posúdi alternatívne prostriedky preukázania zhody, ktoré navrhuje prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, v súlade s ADR.OR.A.015 prostredníctvom analýzy poskytnutej dokumentácie, a ak to považuje za potrebné, vykonaním kontroly prevádzkovateľa letiska, letiska alebo poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche.

Keď príslušný orgán zistí, že alternatívne prostriedky preukázania zhody, ktoré navrhuje prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, sú v súlade s vykonávacími predpismi, bez zbytočného odkladu:

1. informuje žiadateľa o tom, že môže uplatňovať alternatívne prostriedky preukázania zhody, a v prípade potreby zodpovedajúcim spôsobom zmení osvedčenie alebo povolenie žiadateľa;
2. informuje agentúru o ich obsahu a poskytne jej kópie príslušnej dokumentácie;
3. informuje ostatné členské štáty o alternatívnych prostriedkoch preukázania zhody, ktoré boli prijaté, a
4. podľa potreby informuje ostatné letiská, ktoré sú držiteľmi osvedčenia a ktoré sa nachádzajú v členskom štáte príslušného orgánu.

e) Keď príslušný orgán sám používa alternatívne prostriedky preukázania zhody na dosiahnutie súladu s nariadením (ES) č. 216/2008 a s jeho vykonávacími predpismi:

1. sprístupní ich prevádzkovateľom letísk a poskytovateľom služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktorí sú pod jeho dohľadom, a
2. bez zbytočného odkladu o tom informuje agentúru.

Príslušný orgán poskytne agentúre úplný opis alternatívnych prostriedkov preukázania zhody vrátane všetkých revízií postupov, ktoré môžu byť dôležité, ako aj hodnotenie, ktorým preukáže dodržiavanie vykonávacích predpisov.

ADR.AR.A.025. Informácie pre agentúru

- a) Príslušný orgán bez zbytočného odkladu informuje agentúru v prípade akýchkoľvek významných problémov s vykonávaním nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov.
- b) Príslušný orgán poskytuje agentúre informácie dôležité z hľadiska bezpečnosti, ktoré vyplývajú z prijatých hlásení o udalostiach.

ADR.AR.A.030. Okamžitá reakcia na bezpečnostný problém

- a) Bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/42/ES ⁽¹⁾, príslušný orgán zavedie systém primeraného zhromažďovania, analýzy a šírenia bezpečnostných informácií.
- b) Agentúra zavedie systém na primeranú analýzu všetkých prijatých dôležitých bezpečnostných informácií a bez zbytočného odkladu poskytne členským štátom a Komisii všetky informácie vrátane odporúčaní alebo návrhov nápravných opatrení, ktoré sa majú prijať a ktoré potrebujú na rýchlu reakciu na bezpečnostný problém týkajúci sa letísk, prevádzkovateľov letísk a poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche podliehajúcich nariadeniu (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacím predpisom.
- c) Príslušný orgán po získaní informácií uvedených v písmenách a) a b) prijme primerané opatrenia na riešenie bezpečnostného problému a vydá bezpečnostné smernice v súlade s ADR.AR.A.040.
- d) Opatrenia prijaté v súlade s písmenom c) sa okamžite oznámia prevádzkovateľom letísk alebo poskytovateľom služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktorí ich musia plniť podľa nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov. Príslušný orgán o týchto opatreniach informuje aj agentúru, a ak sú potrebné spojené opatrenia, informuje aj ostatné zainteresované členské štáty.

ADR.AR.A.040. Bezpečnostné smernice

- a) Príslušný orgán vydá bezpečnostnú smernicu, ak zistí nebezpečný stav, ktorý si vyžaduje okamžitý zásah, spolu s preukázaním súladu s akoukoľvek zmenenou alebo dodatočnou špecifikáciou osvedčovania zavedenou agentúrou, ktoré príslušný orgán považuje za potrebné.
- b) Bezpečnostná smernica sa postúpi prevádzkovateľom letísk alebo poskytovateľom služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche a musí obsahovať aspoň tieto informácie:
 1. určenie nebezpečného stavu;
 2. určenie dotknutého konštrukčného riešenia, vybavenia alebo prevádzky;
 3. požadované opatrenia a ich zdôvodnenie vrátane zmenených alebo dodatočných špecifikácií osvedčovania, ktoré treba dodržať;
 4. lehotu na dosiahnutie súladu s požadovanými opatreniami a
 5. dátum nadobudnutia jej účinnosti.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 167, 4.7.2003, s. 23.

- c) Príslušný orgán postúpi kópiu bezpečnostnej smernice agentúre.
- d) Príslušný orgán overí, či prevádzkovatelia letísk a poskytovatelia služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche dodržiavajú platné bezpečnostné smernice.

PODČASŤ B – RIADENIE (ADR.AR.B)

ADR.AR.B.005. Systém riadenia

- a) Príslušný orgán vytvorí a udržiava systém riadenia zahŕňajúci aspoň:
1. zdokumentované politiky a postupy opisujúce jeho organizáciu, prostriedky a metódy na dosiahnutie súladu s nariadením (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi. Postupy sa pravidelne aktualizujú a slúžia ako základné pracovné dokumenty tohto príslušného orgánu pre všetky súvisiace úlohy;
 2. dostatočný počet zamestnancov vrátane inšpektorov letísk na plnenie jeho úloh a vykonávanie jeho povinností. Tento personál musí byť kvalifikovaný na vykonávanie pridelených úloh a musí mať príslušné vedomosti, skúsenosti, úvodný, pracovný a udržiavací výcvik na zaistenie trvalej spôsobilosti. Zavedie sa systém na plánovanie dostupnosti personálu, aby sa zabezpečilo riadne plnenie všetkých súvisiacich úloh;
 3. dostatočné vybavenie a kancelárske priestory na vykonávanie pridelených úloh;
 4. formálny proces na monitorovanie súladu systému riadenia s príslušnými požiadavkami a primeranosti postupov vrátane zavedenia postupu vnútorného auditu a postupu riadenia rizík týkajúcich sa bezpečnosti.
- b) Príslušný orgán vymenuje pre každú oblasť činnosti v rámci systému riadenia jednu alebo viac osôb s celkovou zodpovednosťou za riadenie príslušnej úlohy (úloh).
- c) Príslušný orgán zavedie postupy na účasť na vzájomnej výmene všetkých potrebných informácií a pomoci s ďalšími príslušnými orgánmi.

ADR.AR.B.010. Pridelovanie úloh oprávneným subjektom

- a) Úlohy týkajúce sa úvodného osvedčovania alebo zachovávania dohľadu nad osobami alebo organizáciami, ktoré podliehajú nariadeniu (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacím predpisom, pridelujú členské štáty iba oprávneným subjektom. Pri pridelovaní úloh príslušný orgán zabezpečí, aby mal:
1. zavedený systém úvodného a nepretržitého hodnotenia toho, či oprávnený subjekt dodržiava ustanovenia prílohy V k nariadeniu (ES) č. 216/2008,

tento systém a výsledky hodnotenia sa zdokumentujú;
 2. vypracovanú a zdokumentovanú dohodu s oprávneným subjektom, schválenú oboma stranami na primeranej úrovni riadenia, v ktorej sa jednoznačne vymedzujú:
 - i) úlohy, ktoré sa majú vykonávať;
 - ii) vyhlásenia, správy a záznamy, ktoré sa majú poskytovať;
 - iii) technické podmienky, ktoré je potrebné splniť pri vykonávaní takýchto úloh;
 - iv) súvisiace pokrytie zodpovednosti a
 - v) ochrana informácií získaných pri plnení takýchto úloh.
- b) Príslušný orgán zabezpečí, aby sa postupy vnútorného auditu a riadenia rizík týkajúcich sa bezpečnosti, ktoré sú požadované v ADR.AR.B.005 písm. a) bode 4, vzťahovali na všetky úlohy osvedčovania alebo nepretržitého dohľadu, ktoré sa vykonávajú v jeho mene.

ADR.AR.B.015. Zmeny v systéme riadenia

- a) Príslušný orgán má zavedený systém určovania zmien, ktoré ovplyvňujú jeho schopnosť plniť úlohy a vykonávať povinnosti, ako je stanovené v nariadení (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisoch. Prostredníctvom tohto systému sa umožní prijímanie potrebných opatrení, ktorými sa zabezpečí, že systém riadenia zostane primeraný a účinný.
- b) Príslušný orgán aktualizuje svoj systém riadenia tak, aby včas odrážal každú zmenu v nariadení (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisoch, a tak zaistil jeho účinné vykonávanie.
- c) Príslušný orgán informuje agentúru o zmenách, ktoré ovplyvňujú jeho schopnosť plniť úlohy a vykonávať povinnosti, ako sa stanovuje v nariadení (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisoch.

ADR.AR.B.020. Vedenie záznamov

- a) Príslušný orgán vytvorí systém vedenia záznamov, ktorý umožní vhodné ukladanie, dostupnosť a spoľahlivú výslednosť:
1. zdokumentovaných politík a postupov systému riadenia;
 2. výcviku, kvalifikačnej kategórie a oprávnení personálu;
 3. pridelovania úloh oprávneným subjektom, pokrývania prvkov požadovaných v ADR.AR.B.010, ako aj podrobností pridelených úloh;
 4. postupov osvedčovania a nepretržitého dohľadu nad letiskami a prevádzkovateľmi letísk;
 5. postupov ohlasovania a nepretržitého dohľadu nad poskytovateľmi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche;
 6. dokumentácie týkajúcej sa prípadov rovnocennej úrovne bezpečnosti a osobitných podmienok uvedených v predpisovej základni osvedčovania, ako aj akéhokoľvek dokumentu o prijatej odchýlke a následných opatreniach (DAAD);
 7. hodnotenia alternatívnych prostriedkov preukázania zhody, ktoré navrhujú prevádzkovatelia letísk a poskytovatelia služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, a ich oznamovania agentúre, ako aj hodnotenia alternatívnych prostriedkov preukázania zhody, ktoré používa samotný príslušný orgán;
 8. zistení, nápravných opatrení a dátumu ukončenia týchto opatrení a pozorovaní;
 9. presadzovania prijatých opatrení;
 10. bezpečnostných informácií a následných opatrení;
 11. použitia ustanovení o odchýlkach v súlade s článkom 14 nariadenia (ES) č. 216/2008.
- b) Príslušný orgán vedie zoznam všetkých osvedčení, ktoré vydal, a ohlásení, ktoré prijal.
- c) Záznamy súvisiace s osvedčovaním letiska a prevádzkovateľa letiska alebo s ohlasovaním poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche sa podľa potreby uchovávajú počas celého obdobia platnosti osvedčenia alebo ohlásenia.
- d) Záznamy súvisiace s písmenom a) bodmi 1 až 3 a písmenom a) bodmi 7 až 11 sa uchovávajú minimálne počas piatich rokov na základe príslušných právnych predpisov v oblasti ochrany údajov.

PODČASŤ C – DOHĽAD, OSVEDČOVANIE A PRESADZOVANIE (ADR.AR.C)

ADR.AR.C.005. Dohľad

a) Príslušný orgán overí:

1. súlad s predpisovou základňou osvedčovania a všetkými požiadavkami týkajúcimi sa letísk a prevádzkovateľov letísk pred vydaním povolenia alebo osvedčenia;
2. zachovávanie súladu s predpisovou základňou osvedčovania a príslušnými požiadavkami týkajúcimi sa letísk a prevádzkovateľov letísk alebo poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, na ktorých sa vzťahuje ohlasovacia povinnosť a
3. vykonávanie primeraných bezpečnostných opatrení, ako je stanovené v ADR.AR.A.030 písm. c) a d).

b) Toto overovanie:

1. je podložené dokumentáciou s osobitným cieľom poskytnúť personálu, ktorý je zodpovedný za bezpečnostný dohľad, usmernenie k výkonu jeho funkcií;
2. poskytuje zainteresovaným prevádzkovateľom letísk a poskytovateľom služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche výsledky činností bezpečnostného dohľadu;
3. je založené na auditoch a kontrolách vrátane neohlásených kontrol, ak je to potrebné, a
4. poskytuje príslušnému orgánu dôkazy potrebné v prípade, že sa vyžaduje ďalšie konanie vrátane opatrení, s ktorými sa počíta v ADR.AR.C.055.

c) V rozsahu pôsobnosti dohľadu sa zohľadňujú výsledky všetkých predchádzajúcich činností dohľadu a stanovené bezpečnostné priority.

d) Príslušný orgán zhromažďuje a spracúva všetky informácie, ktoré považuje za užitočné pre dohľad vrátane neohlásených kontrol podľa potreby.

e) V rámci svojich právomocí v oblasti dohľadu môže príslušný orgán rozhodnúť, že bude vyžadovať predchádzajúce povolenie na akékoľvek prekážky, výstavbu a iné činnosti v rámci priestorov monitorovaných prevádzkovateľom letiska v súlade s ADR.OPS.B.075, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť a nepriaznivo ovplyvňovať prevádzku letiska.

ADR.AR.C.010. Program dohľadu

a) Príslušný orgán v prípade každého prevádzkovateľa letiska a poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktorý ohlásí svoju činnosť príslušnému orgánu:

1. zavedie a udržiava program dohľadu, ktorý zahŕňa činnosti dohľadu vyžadované podľa ADR.AR.C.005;
2. uplatní primeraný plánovací cyklus dohľadu, ktorý nepresahuje 48 mesiacov.

b) Program dohľadu v rámci každého plánovacieho cyklu dohľadu zahŕňa audity a kontroly vrátane neohlásených kontrol podľa potreby.

c) V programe a plánovacom cykle dohľadu sa zohľadňuje úroveň bezpečnosti prevádzkovateľa letiska a miera vystavenia letiska rizikám.

d) Program dohľadu zahŕňa záznamy dátumov, keď sa majú uskutočniť audity a kontroly a keď sa tieto audity a kontroly uskutočnili.

ADR.AR.C.015. Začiatok postupu osvedčovania

- a) Po prijatí žiadosti o úvodné vydanie osvedčenia príslušný orgán posúdi žiadosť a overí súlad s príslušnými požiadavkami.
- b) V prípade existujúceho letiska príslušný orgán určí podmienky, za akých prevádzkovateľ letiska musí fungovať počas obdobia osvedčovania, s výnimkou prípadu, keď príslušný orgán rozhodne, že je potrebné pozastaviť prevádzku letiska. Príslušný orgán informuje prevádzkovateľa letiska o očakávanom harmonograme postupu osvedčovania a dokončí osvedčovanie v čo najkratšom možnom čase.
- c) Príslušný orgán vypracuje predpisovú základňu osvedčovania v súlade s ADR.AR.C.020 a informuje o nej žiadateľa.

ADR.AR.C.020. Predpisová základňa osvedčovania

Príslušný orgán má vypracovať predpisovú základňu osvedčovania, informovať o nej žiadateľa, pričom táto predpisová základňa musí zahŕňať:

- a) certifikačné špecifikácie vydané agentúrou, ktoré príslušný orgán uzná za použiteľné na konštrukčné riešenie a typ prevádzky letiska a ktoré sú platné ku dňu predloženia žiadosti o dané osvedčenie, pokiaľ:
 - 1. si žiadateľ nezvolí zhodu so zmenami, ktoré nadobudli účinnosť neskôr, alebo
 - 2. príslušný orgán nezistí, že je potrebná zhoda s takýmito zmenami, ktoré nadobudli účinnosť neskôr;
- b) akéhokoľvek ustanovenie, pre ktoré príslušný orgán prijal rovnocennú úroveň bezpečnosti, ktorú má preukázať žiadateľ, a
- c) akúkoľvek osobitnú podmienku určenú v súlade s ADR.AR.C.025, ktorú príslušný orgán uzná za potrebnú na zaradenie do predpisovej základne osvedčovania.

ADR.AR.C.025. Osobitné podmienky

- a) Príslušný orgán pre letisko určí osobitné podrobné osobitné technické špecifikácie, ktoré sa nazývajú osobitné podmienky, ak súvisiace certifikačné špecifikácie vydané agentúrou, ktoré sú uvedené v bode ADR.AR.C.020 písm. a), sú nevhodné alebo neprimerané, s cieľom zabezpečiť súlad so základnými požiadavkami prílohy Va k nariadeniu (ES) č. 216/2008, lebo:
 - 1. certifikačné špecifikácie nie je možné splniť z dôvodu fyzických, topografických alebo podobných obmedzení súvisiacich s umiestnením letiska;
 - 2. letisko má nové alebo neobvyklé konštrukčné črty, alebo
 - 3. skúsenosť z prevádzky daného letiska alebo iných letísk s podobnými konštrukčnými črtami ukázala, že bezpečnosť môže byť ohrozená.
- b) Osobitné podmienky obsahujú také technické špecifikácie vrátane obmedzení alebo postupov, ktoré treba dodržať, ktoré príslušný orgán považuje za potrebné na zabezpečenie súladu so základnými požiadavkami stanovenými v prílohe Va k nariadeniu (ES) č. 216/2008.

ADR.AR.C.035. Vydanie osvedčenia

- a) Príslušný orgán môže pred vydaním osvedčenia požadovať kontrolu, test, hodnotenie bezpečnosti alebo cvičenie, ktoré považuje za potrebné.
- b) Príslušný orgán vydá buď:
 - 1. jedno osvedčenie pre letisko, alebo
 - 2. dve samostatné osvedčenia, jedno pre letisko a druhé pre prevádzkovateľa letiska.

- c) Príslušný orgán vydá osvedčenie (osvedčenia) uvedené v písmene b), ak prevádzkovateľ letiska k spokojnosti príslušného orgánu preukázal súlad s ADR.OR.B.025 a ADR.OR.E.005.
- d) Osvedčenie zahŕňa predpisovú základňu osvedčovania letiska, letiskovú príručku, a ak je to relevantné, akékoľvek iné prevádzkové podmienky alebo obmedzenia, ktoré stanovil príslušný orgán, a akékoľvek dokumenty o prijatí odchýlky a následných opatreniach (DAAD).
- e) Osvedčenie sa vydáva na neobmedzený čas. Oprávnenia súvisiace s činnosťami, na výkon ktorých má prevádzkovateľ letiska povolenie, sa uvedú v podmienkach, ktoré sa priložia k osvedčeniu.
- f) Ak sa zodpovednosť pripisuje iným príslušným organizáciám, mala by byť presne určená a jej oblasti uvedené.
- g) Zistenia, s výnimkou zistení na úrovni 1, ktoré neboli uzavreté pred dátumom osvedčenia, sa posúdia z hľadiska bezpečnosti a podľa potreby zmiernia, pričom príslušný orgán schváli plán nápravných opatrení na uzavretie daného zistenia.
- h) Na to, aby prevádzkovateľ letiska mohol vykonať zmeny bez predchádzajúceho povolenia príslušného orgánu v súlade s ADR.OR.B.040 písm. d), príslušný orgán schváli postup, v ktorom je vymedzený rozsah takýchto zmien a v ktorom sa uvádza, ako sa tieto zmeny budú riadiť a oznamovať.

ADR.AR.C.040. Zmeny

- a) Po prijatí žiadosti o zmenu v súlade s ADR.OR.B.40, ktorá si vyžaduje predchádzajúce povolenie, príslušný orgán žiadosť posúdi a, ak je to relevantné, informuje prevádzkovateľa letiska:
 - 1. o príslušných certifikačných špecifikáciách vydaných agentúrou, ktoré sú uplatniteľné na navrhovanú zmenu a ktoré sú platné ku dňu predloženia žiadosti, pokiaľ:
 - a) si žiadateľ nezvolí zhodu so zmenami, ktoré nadobudli účinnosť neskôr, alebo
 - b) príslušný orgán nezistí, že je potrebná zhoda s takýmito zmenami, ktoré nadobudli účinnosť neskôr;
 - 2. o akejkoľvek ďalšej certifikačnej špecifikácii vy danej agentúrou, ktorá podľa príslušného orgánu priamo súvisí s navrhovanou zmenou;
 - 3. o akejkoľvek osobitnej podmienke a zmene osobitných podmienok stanovených príslušným orgánom v súlade s článkom ADR.AR.C.025, ktorú príslušný orgán považuje za potrebnú, a
 - 4. o zmenenej predpisovej základni osvedčovania, pokiaľ má na ňu navrhovaná zmena vplyv.
- b) Príslušný orgán schváli zmenu, ak prevádzkovateľ letiska k spokojnosti príslušného orgánu preukáže súlad s požiadavkami uvedenými v ADR.OR.B.040, a pokiaľ je to uplatniteľné, s ADR.OR.E.005.
- c) Ak má schválená zmena vplyv na podmienky osvedčenia, príslušný orgán ich zmení.
- d) Príslušný orgán schvaľuje všetky podmienky, za akých prevádzkovateľ letiska počas tejto zmeny uskutočňuje prevádzku.
- e) Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek dodatočné opatrenia na presadzovanie, ak prevádzkovateľ letiska vykoná zmeny, ktoré si vyžadujú predchádzajúce povolenie, bez toho, aby získal povolenie príslušného orgánu podľa písmena a) príslušný orgán zváži, či je potrebné pozastaviť, obmedziť alebo zrušiť platnosť osvedčenia.

f) Pri zmenách, ktoré si nevyžadujú predchádzajúce povolenie, príslušný orgán posúdi informácie, ktoré mu prevádzkovateľ letiska poskytne v oznámení v súlade s ADR.OR.B.040 písm. d), aby overil, či je jeho riadenie primerané a či dodržiava certifikačné špecifikácie a ostatné príslušné požiadavky, ktoré sa týkajú zmeny. V prípade akéhokoľvek nesúladu príslušný orgán:

1. informuje prevádzkovateľa letiska o nesúlade a požiada ho o ďalšie zmeny a

2. v prípade zistení úrovne 1 alebo úrovne 2 koná v súlade s článkom ADR.AR.C.055.

ADR.AR.C.050. Vyhlásenia poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche

a) Po prijatí vyhlásenia od poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktorý má v úmysle poskytovať takéto služby na letisku, príslušný orgán overí, či vyhlásenie obsahuje všetky informácie požadované podľa časti ADR.OR a danej organizácii potvrdí príjem vyhlásenia.

b) Ak vyhlásenie neobsahuje požadované informácie alebo ak obsahuje informácie, ktoré svedčia o nesúlade s príslušnými požiadavkami, príslušný orgán informuje poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche a prevádzkovateľa letiska o nesúlade a požiada o ďalšie informácie. V prípade potreby príslušný orgán vykoná kontrolu poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche a prevádzkovateľa letiska. Ak sa nesúlad potvrdí, príslušný orgán prijme opatrenia, ako je stanovené v ADR.AR.C.055.

c) Príslušný orgán vedie register vyhlásení poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktorí podliehajú jeho dohľadu.

ADR.AR.C.055. Zistenia, pozorovania, nápravné opatrenia a opatrenia na presadzovanie

a) Príslušný orgán dohľadu v súlade s ADR.AR.C.005 písm. a) musí mať systém na analýzu toho, aký význam majú zistenia pre bezpečnosť.

b) Zistenie úrovne 1 príslušný orgán vydá, ak zistí akýkoľvek významný nesúlad s predpisovou základňou osvedčovania letiska, s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, s postupmi a príručkami prevádzkovateľa letiska alebo poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, s podmienkami osvedčenia alebo s osvedčením alebo s obsahom vyhlásenia, ktorý znižuje alebo vážne ohrozuje bezpečnosť.

Za zistenie úrovne 1 sa považuje:

1. neposkytnutie prístupu príslušnému orgánu do priestorov letiska a zariadení prevádzkovateľa letiska alebo poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ako sa stanovuje v ADR.OR.C.015, počas bežného času prevádzky a po dvoch písomných žiadostiach;

2. získanie alebo zachovanie platnosti osvedčenia pomocou falšovania predloženej dokumentácie;

3. dôkaz nesprávneho alebo podvodného postupu pri používaní osvedčenia a

4. absencia zodpovedného riadiaceho pracovníka.

c) Zistenie úrovne 2 príslušný orgán vydá, ak zistí akýkoľvek nesúlad s predpisovou základňou osvedčovania letiska, s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, s postupmi a príručkami prevádzkovateľa letiska alebo poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, s podmienkami osvedčenia alebo s osvedčením alebo s obsahom vyhlásenia, ktorý by mohol znížiť alebo prípadne ohroziť bezpečnosť.

- d) Pri zaznamenaní zistenia počas dohľadu alebo iným spôsobom príslušný orgán bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek dodatočné opatrenia požadované v nariadení (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisoch, písomne oznámi zistenie prevádzkovateľovi letiska alebo poskytovateľovi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche a požiada o vykonanie nápravných opatrení na odstránenie zisteného nesúladu(-ov).
1. V prípade zistení úrovne 1 príslušný orgán prijme okamžité a primerané opatrenia na zákaz alebo obmedzenie činností a v prípade potreby opatrenia na zrušenie osvedčenia alebo zrušenie registrácie vyhlásenia alebo na úplné alebo čiastočné obmedzenie alebo pozastavenie platnosti osvedčenia alebo vyhlásenia, v závislosti od rozsahu zistenia, pokiaľ prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche neprijme úspešné nápravné opatrenie.
 2. V prípade zistení úrovne 2 príslušný orgán:
 - a) poskytne prevádzkovateľovi letiska alebo poskytovateľovi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche čas na vykonanie nápravných opatrení v rámci akčného plánu, primeraný povahe zistenia a
 - b) posúdi plán nápravných opatrení a ich vykonávania, ktorý navrhol prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, a ak z hodnotenia vyplynie záver, že sú dostatočné na odstránenie nesúladu(-ov), prijme ich.
 3. Ak prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche nepredloží prijateľný plán nápravných opatrení, ani nerealizuje nápravné opatrenia v časovej lehote, ktorú prijal alebo predĺžil príslušný orgán, hodnotenie zistenia sa zvýši na úroveň 1 a podniknú sa kroky uvedené v písmene d) bode 1.
 4. Príslušný orgán zaznamenáva všetky vlastné zistenia a v prípade potreby aj opatrenia na presadzovanie, ktoré uplatnil, ako aj všetky nápravné opatrenia a dátum ukončenia činnosti v súvislosti so zisteniami.
- e) V tých prípadoch, ktoré si nevyžadujú zistenia úrovni 1 alebo 2, môže príslušný orgán predložiť pozorovania.
-

PRÍLOHA III

Časť – Požiadavky na organizácie – prevádzkovatelia letísk (časť ADR.OR)

PODČASŤ A – VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY (ADR.OR.A)

ADR.OR.A.005. Rozsah pôsobnosti

Touto prílohou sa ustanovujú požiadavky, ktorými sa musia riadiť:

- a) prevádzkovateľ letiska podliehajúci nariadeniu (ES) č. 216/2008 v súvislosti s jeho osvedčovaním, riadením, príručkami a ďalšími povinnosťami a
- b) poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche.

ADR.OR.A.010. Príslušný orgán

Na účely tejto časti príslušný orgán je orgán určený členským štátom, na území ktorého sa letisko nachádza.

ADR.OR.A.015. Prostriedky preukázania zhody

- a) Prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche môže na dosiahnutie súladu s nariadením (ES) č. 216/2008 a s jeho vykonávacími predpismi použiť alternatívne prostriedky preukázania zhody k prostriedkom, ktoré prijala agentúra.
- b) Ak chce prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche popri prijateľných prostriedkoch preukázania zhody (AMC), ktoré prijala agentúra na dosiahnutie súladu s nariadením (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, použiť alternatívne prostriedky preukázania zhody, pred ich zavedením poskytne príslušnému orgánu podrobný opis alternatívnych prostriedkov preukázania zhody. Takýto opis obsahuje všetky revízie príručiek alebo postupov, ktoré môžu byť dôležité, ako aj hodnotenie, ktorým sa preukáže dodržiavanie vykonávacích predpisov.

Prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche môže uplatňovať tieto alternatívne prostriedky preukázania zhody na základe predchádzajúceho povolenia príslušného orgánu a po prijatí oznámenia uvedeného podľa ADR.AR.A.015 písm. d).

- c) Ak služby riadenia prevádzky na odbavovacej ploche neposkytuje priamo prevádzkovateľ letiska, použitie alternatívnych prostriedkov preukázania zhody prevádzkovateľmi takýchto služieb v súlade s písmenami a) a b) si takisto vyžaduje predchádzajúci súhlas prevádzkovateľa letiska, na ktorom sa tieto služby poskytujú.

PODČASŤ B – OSVEDČOVANIE (ADR.OR.B)

ADR.OR.B.005. Certifikačné povinnosti letísk a prevádzkovateľov letísk

Pred začatím prevádzky letiska alebo po zrušení výnimky v súlade s článkom 5 musí prevádzkovateľ letiska získať príslušné osvedčenie (osvedčenia), ktoré vydáva príslušný orgán.

ADR.OR.B.015. Žiadosť o osvedčenie

- a) Žiadosť o osvedčenie sa predloží formou a spôsobom, ktoré stanoví príslušný orgán.

- b) Žiadateľ príslušnému orgánu poskytne tieto informácie:

1. svoj úradný a obchodný názov, sídlo a poštovú adresu;

2. informácie a údaje týkajúce sa:

- i) miesta letiska;

- ii) druhu prevádzky na letisku a

- iii) konštrukčného riešenia a zariadení letiska v súlade s príslušnými certifikačnými špecifikáciami vydanými agentúrou;
3. akékoľvek navrhované odchýlky od identifikovaných príslušných certifikačných špecifikácií vydaných agentúrou;
 4. dokumentáciu, ktorou preukáže, ako bude plniť príslušné požiadavky stanovené v nariadení (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisoch. Takáto dokumentácia obsahuje postup uvedený v letiskovej príručke, v ktorom sa opisuje, ako sa zmeny, ktoré si nevyžadujú predchádzajúce povolenie, budú riadiť a oznamovať príslušnému orgánu; následné zmeny tohto postupu si vyžadujú predchádzajúce povolenie príslušného orgánu;
 5. dôkaz o vhodnosti zdrojov na prevádzku letiska v súlade s príslušnými požiadavkami;
 6. zdokumentované dôkazy, ktoré preukazujú vzťah medzi žiadateľom a majiteľom letiska a/alebo majiteľom pozemku;
 7. meno a relevantné informácie o zodpovednom riadiacom pracovníkovi a ostatných poverených osobách vyžadované podľa ADR.OR.D.015 a
 8. kópiu letiskovej príručky vyžadovanú podľa ADR.ORE.005.
- c) Ak to príslušný orgán považuje za prijateľné, informácie uvedené v bodoch 7 a 8 sa môžu poskytnúť v neskoršej fáze, ktorú určí príslušný orgán, ale pred vydaním osvedčenia.

ADR.OR.B.025. Preukázanie zhody

- a) Prevádzkovateľ letiska:
1. vykoná a zdokumentuje všetky potrebné opatrenia, kontroly, testy, hodnotenia bezpečnosti alebo cvičenia a preukáže príslušnému orgánu:
 - i) súlad s oznámenou predpisovou základňou osvedčovania, s certifikačnými špecifikáciami týkajúcimi sa zmeny, so všetkými bezpečnostnými smernicami a podľa potreby s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov;
 - ii) že letisko, ako aj jeho prekážková a ochranná rovina a ostatné plochy súvisiace s letiskom nemajú nijaké vlastnosti alebo charakteristiky, ktoré by boli nebezpečné pre prevádzku, a
 - iii) že letové postupy letiska boli schválené;
 2. poskytne príslušnému orgánu prostriedky, ktorými preukázal súlad, a
 3. oznámi príslušnému orgánu svoj súlad s písmenom a) bodom 1.
- b) Prevádzkovateľ letiska vedie a uchováva pre príslušný orgán dôležité konštrukčné informácie vrátane výkresov, správ o kontrolách, testoch a iných relevantných správ v súlade s ustanoveniami ADR.OR.D.035 a na požiadanie ich poskytne príslušnému orgánu.

ADR.OR.B.030. Podmienky osvedčenia a oprávnenia držiteľa osvedčenia

Prevádzkovateľ letiska dodržiava rozsah pôsobnosti a oprávnenia vymedzené v podmienkach, ktoré sa uvádzajú v prílohe k osvedčeniu.

ADR.OR.B.035. Zachovanie platnosti osvedčenia

- a) Osvedčenie zostane v platnosti za predpokladu, že:
1. prevádzkovateľ letiska bude dodržiavať súlad s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov a letisko bude naďalej v súlade s predpisovou základňou osvedčovania, pričom zohľadní ustanovenia týkajúce sa nakladania so zisteniami dohľadu, ako je uvedené v ADR.OR.C.020;

2. príslušný orgán bude mať zaručený prístup k organizácii prevádzkovateľa letiska, ako je stanovené v ADR.OR.C.015, aby mohol overiť, či sa zachováva súlad s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov, a

3. sa od osvedčenia neodstúpi, alebo nebude zrušené.

b) Po zrušení osvedčenia alebo odstúpení od neho sa osvedčenie bezodkladne vráti príslušnému orgánu.

ADR.OR.B.037. Zachovanie platnosti vyhlásenia poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche

Vyhlásenie poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche v súlade s ADR.OR.B.060 zostane v platnosti za predpokladu, že:

a) poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche a príslušné zariadenia zachovávajú súlad s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov, pričom sa zohľadnia ustanovenia týkajúce sa spracovania zistení dohľadu, ako je uvedené v ADR.OR.C.020;

b) príslušný orgán bude mať zaručený prístup k organizácii poskytovateľa služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ako je stanovené v ADR.OR.C.015, aby mohol overiť, či sa zachováva súlad s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov, a

c) poskytovateľ týchto služieb vyhlásenie nestiahne alebo príslušný orgán nezruší jeho registráciu.

ADR.OR.B.040. Zmeny

a) Všetky zmeny:

1. ovplyvňujúce podmienky osvedčenia, jeho predpisovú základňu osvedčovania a vybavenie letiska rozhodujúce z hľadiska bezpečnosti alebo

2. významne ovplyvňujúce prvky systému riadenia prevádzkovateľa letiska požadované v ADR.OR.D.005 písm. b)

si vyžadujú predchádzajúce povolenie príslušného orgánu.

b) V prípade ostatných zmien, ktoré si vyžadujú predchádzajúce povolenie v súlade s nariadením (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, prevádzkovateľ letiska požiada o povolenie a získa povolenie, ktoré vydáva príslušný orgán.

c) Žiadosť o zmenu v súlade s písmenom a) alebo b) musí podať, skôr než uskutoční akúkoľvek zmenu, aby umožnil príslušnému orgánu stanoviť, či sa zachováva súlad s nariadením (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, a v prípade potreby zmeniť osvedčenie a súvisiace podmienky, ktoré sú jeho prílohou.

Zmena sa uskutoční až po získaní formálneho povolenia od príslušného orgánu v súlade s ADR.AR.C.040.

Počas zmien bude prevádzkovateľ letiska fungovať za podmienok, ktoré schválil príslušný orgán.

d) Zmeny, ktoré si nevyžadujú predchádzajúce povolenie, sa riadia a oznamujú príslušnému orgánu, ako je stanovené v postupe, ktorý schválil príslušný orgán v súlade s ADR.AR.C.035 písm. h).

e) Prevádzkovateľ letiska poskytne príslušnému orgánu zodpovedajúcu dokumentáciu v súlade s písmenom f) a ADR.OR.E.005.

f) V rámci svojho systému riadenia, ktorý je vymedzený v ADR.OR.D.005 prevádzkovateľ letiska, ktorý žiada o zmenu v súvislosti s letiskom, jeho prevádzkou, jeho organizáciou alebo jeho systémom riadenia:

1. určí vzájomnú závislosť medzi všetkými dotknutými stranami a naplánuje a vykoná hodnotenie bezpečnosti v koordinácii s týmito organizáciami;

2. systematicky zosúladi predpoklady a zmierňovacie opatrenia so všetkými dotknutými stranami;
3. zabezpečí komplexné hodnotenie zmeny vrátane akýchkoľvek potrebných interakcií a
4. zabezpečí, aby sa vypracovali a zdokumentovali úplné a platné argumenty, dôkazy a kritériá bezpečnosti na podloženie hodnotenia bezpečnosti a aby daná zmena viedla k zlepšeniu bezpečnosti, pokiaľ je to prakticky uskutočniteľné.

ADR.OR.B.050. Zachovanie súladu s certifikačnými špecifikáciami agentúry

Prevádzkovateľ letiska po zmene certifikačných špecifikácií stanovených agentúrou:

- a) vykoná kontrolu, aby identifikoval všetky certifikačné špecifikácie, ktoré sa vzťahujú na letisko, a
- b) ak je to relevantné, začne postup zmien v súlade s ADR.OR.B.040 a vykoná potrebné zmeny na letisku.

ADR.OR.B.060. Vyhlásenie poskytovateľov služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche

a) Poskytovatelia služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche, ktorým sa umožnilo podať vyhlásenie o ich spôsobilosti a prostriedkoch na vykonávanie povinností spojených s poskytovaním týchto služieb, po dohode s prevádzkovateľom letiska o poskytovaní takýchto služieb na letisku:

1. poskytnú príslušnému orgánu všetky dôležité informácie a podajú vyhlásenie o svojom súlade so všetkými príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi prostredníctvom formulára, ktorý určil príslušný orgán;
2. poskytnú príslušnému orgánu zoznam použitých alternatívnych prostriedkov preukázania zhody v súlade s ADR.OR.A.015 písm. b);
3. dodržiavajú súlad s príslušnými požiadavkami a s informáciami uvedenými vo vyhlásení;
4. oznamujú príslušnému orgánu prostredníctvom zmeneného vyhlásenia všetky zmeny týkajúce sa svojho vyhlásenia alebo prostriedkov preukázania zhody, ktoré používajú, a
5. poskytujú svoje služby v súlade s letiskovou príručkou, pričom dodržiavajú všetky príslušné ustanovenia, ktoré táto príručka obsahuje.

b) Poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche pred ukončením poskytovania týchto služieb informuje príslušný orgán a prevádzkovateľa letiska.

ADR.OR.B.065. Ukončenie prevádzky

Prevádzkovateľ, ktorý má v úmysle ukončiť prevádzku letiska:

- a) čo najskôr informuje príslušný orgán;
- b) poskytne túto informáciu príslušnému poskytovateľovi leteckej informačnej služby;
- c) vráti osvedčenie príslušnému orgánu ku dňu ukončenia prevádzky a
- d) zabezpečí prijatie príslušných opatrení, aby sa zabránilo neplánovanému použitiu letiska lietadlami, pokiaľ príslušný orgán nepovolí používanie letiska na iné účely.

PODČASŤ C – ĎALŠIE POVINNOSTI PREVÁDZKOVATEĽA LETISKA (ADR.OR.C)**ADR.OR.C.005. Povinnosti prevádzkovateľa letiska**

a) Prevádzkovateľ letiska je zodpovedný za bezpečnú prevádzku a údržbu letiska v súlade:

1. s nariadením (ES) č. 216/2008 a s jeho vykonávacími predpismi;

2. s podmienkami osvedčenia;
 3. s obsahom letiskovej príručky a
 4. s akýmkoľvek inými príručkami týkajúcimi sa vybavenia letiska, ktoré je na letisku k dispozícii, ak je to potrebné.
- b) Prevádzkovateľ letiska priamo zabezpečuje alebo prípadne prostredníctvom dohôd so zodpovednými subjektmi koordinuje poskytovanie týchto služieb:
1. poskytovanie leteckých navigačných služieb, ktoré sú primerané objemu dopravy a prevádzkovým podmienkam na letisku, a
 2. vypracovanie a zachovávanie letových postupov v súlade s uplatniteľnými požiadavkami.
- c) Prevádzkovateľ letiska pracuje v koordinácii s príslušným orgánom s cieľom zabezpečiť, aby sa informácie s významom pre bezpečnosť lietadiel uviedli v letiskovej príručke a uverejnili, ak je to potrebné. Tieto informácie zahŕňajú:
1. výnimky alebo odchýlky, ktoré uplatniteľné požiadavky umožňujú;
 2. ustanovenia, v prípade ktorých príslušný orgán prijal rovnocennú úroveň bezpečnosti ako súčasť predpisovej základne osvedčovania, a
 3. osobitné podmienky a obmedzenia v súvislosti s použitím letiska.
- d) Ak na letisku vzniknú nebezpečné podmienky, prevádzkovateľ letiska bez zbytočného odkladu prijme všetky potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby lietadlá nepoužívali tie časti letiska, ktoré ohrozujú bezpečnosť.

ADR.OR.C.015. Prístup

S cieľom stanoviť, či sa dodržiava súlad s príslušnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacími predpismi, prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche umožní prístup každej osobe, ktorej príslušný orgán vydal oprávnenie:

- a) ku všetkým zariadeniam, dokumentom, záznamom, údajom, postupom alebo akýmkoľvek iným materiálom súvisiacim s jeho činnosťou, na ktorú sa vzťahuje osvedčenie alebo vyhlásenie, či už ju vykonáva alebo nevykonáva na základe zmluvy, a
- b) aby vykonala akékoľvek opatrenie, kontrolu, test, hodnotenie alebo cvičenie, ktoré príslušný orgán považuje za potrebné.

ADR.OR.C.020. Zistenia a nápravné opatrenia

Po prijatí oznámenia o zisteníach prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche:

- a) určí hlavnú príčinu nesúladu;
- b) stanoví nápravný akčný plán a
- c) preukáže vykonávanie nápravných opatrení k spokojnosti príslušného orgánu v období dohodnutom s týmto orgánom, ako je stanovené v ADR.AR.C.055d).

ADR.OR.C.025. Okamžitá reakcia na bezpečnostný problém – súlad s bezpečnostnými smernicami

Prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche uplatňuje všetky bezpečnostné opatrenia vrátane bezpečnostných smerníc nariadených príslušným orgánom v súlade s ADR.AR.A.030 písm. c) a ADR.AR.A.040.

ADR.OR.C.030. Hlásenie udalostí

- a) Prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche informuje príslušný orgán a všetky iné organizácie, ktoré musí informovať na základe požiadavky štátu, v ktorom sa letisko nachádza, o všetkých nehodách, závažných incidentoch a udalostiach, ako je stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 ⁽¹⁾ a v smernici 2003/42/ES.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 295, 24.11.2010, s. 35.

- b) Bez toho, aby bolo dotknuté písmeno a), prevádzkovateľ hlási príslušnému orgánu a organizácii zodpovednej za konštrukciu vybavenia letiska, každý nedostatok, technickú chybu, prekročenie technických obmedzení, udalosť alebo iné neobvyklé okolnosti, ktoré ohrozili alebo mohli ohroziť bezpečnosť a ktoré sa neskončili nehodou alebo závažným incidentom.
- c) Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie (EÚ) č. 996/2010 a smernica 2003/42/ES, nariadenie Komisie (ES) č. 1321/2007 ⁽¹⁾ a nariadenie Komisie (ES) č. 1330/2007 ⁽²⁾, správy uvedené v písmenách a) a b) sa vypracujú v podobe a spôsobom, ktorý stanoví príslušný orgán, a budú obsahovať všetky dôležité informácie o podmienkach, ktoré sú prevádzkovateľovi letiska alebo poskytovateľovi služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche známe.
- d) Správy sa vypracujú čo najskôr, ale v každom prípade do 72 hodín, odkedy prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche zistí okolnosti, ktorých sa správa týka, pokiaľ tomu nezabránia mimoriadne okolnosti.
- e) Tam, kde je to možné, prevádzkovateľ letiska alebo poskytovateľ služieb riadenia prevádzky na odbavovacej ploche vypracuje následnú správu, v ktorej uvedie podrobnosti o opatreniach, ktoré má v úmysle podniknúť na zabránenie podobným udalostiam v budúcnosti, hneď ako tieto opatrenia určí. Túto správu vypracuje v podobe a spôsobom, ktorý stanoví príslušný orgán.

ADR.OR.C.040. Protipožiarna prevencia

Prevádzkovateľ letiska vytvorí a zavedie postupy s cieľom zakázať:

- a) fajčenie na pohybovej ploche, iných prevádzkových plochách letiska alebo v priestoroch letiska, kde je uskladnené palivo alebo iný horľavý materiál;
- b) manipuláciu s otvoreným plameňom alebo vykonávanie činnosti, ktorá by predstavovala nebezpečenstvo požiaru:
1. v priestoroch letiska, kde je uskladnené palivo alebo iný horľavý materiál;
 2. na pohybovej ploche alebo iných prevádzkových plochách letiska, pokiaľ to nepovolil prevádzkovateľ letiska.

ADR.OR.C.045. Užívanie alkoholu, psychoaktívnych látok a liekov

- a) Prevádzkovateľ letiska zavedie postupy týkajúce sa miery užívania alkoholu, psychoaktívnych látok a liekov:
1. zamestnancami, ktorí sa podieľajú na prevádzke, záchranných a hasičských službách a údržbe letiska;
 2. osobami bez sprievodu, ktoré pracujú na pohybovej ploche alebo iných prevádzkových plochách letiska.
- b) Tieto postupy zahŕňajú požiadavky, podľa ktorých takéto osoby nesmú:
1. konzumovať alkohol v čase výkonu služby;
 2. vykonávať akékoľvek povinnosti pod vplyvom:
 - i) alkoholu alebo akejkoľvek psychoaktívnej látky alebo
 - ii) akýchkoľvek liekov, ktoré môžu ovplyvniť ich schopnosti tak, že by to mohlo ohroziť bezpečnosť.

PODČASŤ D – RIADENIE (ADR.OR.D)

ADR.OR.D.005. Systém riadenia

- a) Prevádzkovateľ letiska zavedie a udržiava systém riadenia zahŕňajúci systém manažmentu bezpečnosti.
- b) Systém riadenia zahŕňa:
1. jednoznačne vymedzené hranice zodpovednosti prevádzkovateľa letiska vrátane priamej zodpovednosti najvyšších riadiacich pracovníkov za bezpečnosť;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 294, 13.11.2007, s. 3.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2007, s. 7.

2. opis celkovej koncepcie a zásad prevádzkovateľa letiska týkajúcich sa bezpečnosti, ktorý sa nazýva bezpečnostná politika, podpísané zodpovedným riadiacim pracovníkom;
 3. formálny postup, ktorým sa zabezpečí identifikácia nebezpečenstiev prevádzky;
 4. formálny postup, ktorým sa zabezpečí analýza, hodnotenie a zmiernovanie bezpečnostných rizík prevádzky letiska;
 5. prostriedky na overenie úrovne bezpečnosti organizácie prevádzkovateľa letiska, pokiaľ ide o ukazovatele výkonnosti v oblasti bezpečnosti a ciele výkonnosti v oblasti bezpečnosti podľa systému manažmentu bezpečnosti, a na potvrdenie efektívnosti mechanizmov kontroly bezpečnostných rizík;
 6. formálny postup na:
 - i) identifikáciu zmien v rámci organizácie prevádzkovateľa letiska, systému riadenia, letiska alebo jeho prevádzky, ktoré môžu ovplyvniť zavedené procesy, postupy a služby;
 - ii) opis opatrení na zabezpečenie výkonnosti v oblasti bezpečnosti pred vykonaním zmien a
 - iii) odstránenie alebo úpravu mechanizmov kontroly bezpečnostných rizík, ktoré už nie sú potrebné alebo efektívne v dôsledku zmien prevádzkového prostredia;
 7. formálne postupy na kontrolu systému manažmentu uvedeného v písmene a), na zistenie príčin nízkej výkonnosti systému manažmentu bezpečnosti, určenie vplyvu takejto nízkej výkonnosti na prevádzku a odstránenie alebo zmiernenie týchto príčin;
 8. program bezpečnostného výcviku, ktorým sa zabezpečí, že zamestnanci podieľajúci sa na prevádzke, na záchranných a hasičských operáciách, na údržbe a riadení letiska budú vycvičení a spôsobilí na výkon povinností súvisiacich so systémom manažmentu bezpečnosti;
 9. formálne prostriedky na bezpečnostnú komunikáciu, ktorou sa zabezpečí plná informovanosť personálu o systéme manažmentu bezpečnosti, šírenie informácií s rozhodujúcim významom pre bezpečnosť a ktorou sa objasnia dôvody prijatia bezpečnostných opatrení a zavedenia alebo zmeny bezpečnostných postupov;
 10. koordináciu systému manažmentu bezpečnosti s letiskovým plánom núdzovej reakcie a koordináciu letiskového plánu núdzovej reakcie s plánmi núdzovej reakcie tých organizácií, s ktorými počas poskytovania letiskových služieb nevyhnutne prichádza do kontaktu, a
 11. formálny postup na monitorovanie plnenia príslušných požiadaviek zo strany organizácie.
- c) Prevádzkovateľ letiska zdokumentuje všetky základné procesy systému riadenia.
- d) Systém riadenia je primeraný veľkosti organizácie a jej činnostiam, pričom sa zohľadňujú nebezpečenstvá a súvisiace riziká vyplývajúce z týchto činností.
- e) V prípade, že prevádzkovateľ letiska je zároveň držiteľom osvedčenia na poskytovanie leteckých navigačných služieb, zabezpečí, aby systém riadenia zahŕňal všetky činnosti v rozsahu jeho osvedčenia.

ADR.OR.D.007. Správa leteckých údajov a leteckých informácií

- a) V rámci systému riadenia prevádzkovateľ letiska zavedie a udržiava systém riadenia kvality zahŕňajúci:
1. jeho činnosti súvisiace s leteckými údajmi a
 2. jeho činnosti súvisiace s poskytovaním leteckých informácií.
- b) Prevádzkovateľ letiska vymedzí postupy na plnenie cieľov riadenia bezpečnosti a bezpečnostnej ochrany, pokiaľ ide:
1. o činnosti súvisiace s leteckými údajmi a
 2. o činnosti súvisiace s poskytovaním leteckých informácií.

ADR.OR.D.010. Obstarávané činnosti

- a) Obstarávané činnosti zahŕňajú všetky činnosti v rámci rozsahu pôsobnosti prevádzkovateľa letiska v súlade s podmienkami osvedčenia, ktoré vykonávajú iné organizácie, ktoré sú buď samy držiteľmi osvedčenia na vykonávanie tejto činnosti, alebo ak nie sú držiteľmi osvedčenia, pracujú na základe povolenia prevádzkovateľa letiska. Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby pri obstarávaní alebo nákupe akejkoľvek časti jeho činnosti, obstarávaná alebo zakúpená služba alebo vybavenie alebo systém spĺňali príslušné požiadavky.
- b) Keď prevádzkovateľ letiska obstaráva časť svojej činnosti od organizácie, ktorá sama nie je držiteľom osvedčenia v súlade s touto časťou, aby mohla vykonávať takúto činnosť, obstarávaná organizácia pracuje na základe povolenia prevádzkovateľa letiska a pod jeho dohľadom. Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby mal príslušný orgán prístup k obstarávanej organizácii, aby mohol stanoviť, či zachováva nepretržitý súlad s príslušnými požiadavkami.

ADR.OR.D.015. Požiadavky na personál

- a) Prevádzkovateľ letiska vymenuje zodpovedného riadiaceho pracovníka, ktorý má oprávnenie na zaistenie toho, že všetky činnosti je možné financovať a vykonávať v súlade s príslušnými požiadavkami. Zodpovedný riadiaci pracovník je zodpovedný za vytvorenie a udržiavanie efektívneho systému riadenia.

- b) Prevádzkovateľ letiska vymenuje osoby zodpovedné za riadenie a dohľad nad týmito oblasťami:

1. prevádzkové služby letiska a
2. údržba letiska.

- c) Prevádzkovateľ letiska vymenuje osobu alebo skupinu osôb zodpovedných za vytvorenie, údržbu a každodenné riadenie systému manažmentu bezpečnosti.

Tieto osoby konajú nezávisle od ostatných riadiacich pracovníkov v rámci organizácie, majú priamy prístup k riadiacemu pracovníkovi zodpovednému za bezpečnostné záležitosti a podliehajú zodpovednému riadiacemu pracovníkovi.

- d) Prevádzkovateľ letiska má dostatočný a kvalifikovaný personál na plnenie plánovaných úloh a činností, ktoré je potrebné vykonávať v súlade s príslušnými požiadavkami.
- e) Prevádzkovateľ letiska prideli na vykonávanie vymedzených úloh a povinností dostatočný počet zamestnancov vykonávajúcich dozor nad personálom, pričom zohľadní štruktúru organizácie a počet zamestnancov.
- f) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby zamestnanci podieľajúci sa na prevádzke, údržbe a riadení letiska mali primeraný výcvik v súlade s výcvikovým programom.

ADR.OR.D.017. Výcvikový program a program preskúšania odbornej spôsobilosti

- a) Prevádzkovateľ letiska zriadi a zavedie výcvikový program pre zamestnancov podieľajúcich sa na prevádzke, údržbe a riadení letiska.

- b) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby osoby bez sprievodu, ktoré pracujú na pohybovej ploche alebo iných prevádzkových plochách letiska, absolvovali náležitý výcvik.

- c) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby osoby uvedené v písmenách a) a b) preukázali svoje schopnosti vykonávať svoje pridelené úlohy prostredníctvom preskúšania odbornej spôsobilosti v primeraných intervaloch s cieľom zabezpečiť nepretržitú spôsobilosť.

- d) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby:

1. sa využívali primerane kvalifikovaní a skúsení inštruktori a školitelia, ktorí budú vykonávať výcvikový program, a
2. na poskytovanie výcviku používali vhodné zariadenia a prostriedky.

e) Prevádzkovateľ letiska:

1. uchováva príslušné záznamy o kvalifikácii, výcviku a preskúšaní odbornej spôsobilosti, aby mohol preukázať splnenie tejto požiadavky;
2. na požiadanie sprístupní tieto záznamy dotýčným zamestnancom a
3. ak sa osoba zamestná u iného zamestnávateľa, na požiadanie sprístupní tieto záznamy o dotýčnej osobe novému zamestnávateľovi.

ADR.OR.D.020. Požiadavky na zariadenia

- a) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby jeho zamestnanci alebo zamestnanci zamestnávani subjektmi, od ktorých prevádzkovateľ obstaráva poskytovanie služieb prevádzky a údržby letiska, mali k dispozícii vhodné a primerané zariadenia.
- b) Prevádzkovateľ letiska v súlade s technickými pokynmi určí príslušné priestory na letisku, ktoré sa použijú na uskladnenie nebezpečného tovaru prepravovaného cez letisko.

ADR.OR.D.025. Koordinácia s inými organizáciami

Prevádzkovateľ letiska:

- a) zabezpečí, aby systém riadenia letiska zahŕňal koordináciu a prepojenie s bezpečnostnými postupmi iných organizácií, ktoré na letisku vykonávajú prevádzku alebo poskytujú služby, a
- b) zabezpečí, aby tieto organizácie zaviedli bezpečnostné postupy na splnenie príslušných požiadaviek nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov a požiadaviek stanovených v letiskovej príručke.

ADR.OR.D.027. Bezpečnostné programy

Prevádzkovateľ letiska:

- a) vytvorí, vedie a vykonáva programy na podporu bezpečnosti a výmenu informácií týkajúcich sa bezpečnosti a
- b) vyžaduje, aby organizácie, ktoré na letisku vykonávajú prevádzku alebo poskytujú služby, boli zapojené do týchto programov.

ADR.OR.D.030. Systém bezpečnostného hlásenia

- a) Prevádzkovateľ letiska vytvorí a zavedie systém bezpečnostného hlásenia, ktorý budú používať všetci zamestnanci a organizácie, ktoré na letisku vykonávajú prevádzku alebo poskytujú služby, s cieľom podporiť bezpečnosť na letisku a jeho bezpečné používanie.
- b) Prevádzkovateľ letiska v súlade s ADR.OR.D.005 písm. b) bodom 3:
 1. vyžaduje, aby zamestnanci a organizácie uvedené v písmene a) používali systém bezpečnostného hlásenia na povinné hlásenie všetkých nehôd, závažných incidentov a udalostí a
 2. zabezpečí, aby sa systém bezpečnostného hlásenia mohol používať na dobrovoľné hlásenie všetkých chýb, nedostatkov a bezpečnostných hrozieb, ktoré môžu mať vplyv na bezpečnosť.
- c) Systém bezpečnostného hlásenia chráni totožnosť oznamovateľa, podporuje dobrovoľné hlásenie a poskytuje možnosť anonymného podávania správ.
- d) Prevádzkovateľ letiska:
 1. zaznamená všetky podané správy;
 2. analyzuje a posudzuje, podľa potreby, správy s cieľom riešiť bezpečnostné nedostatky a identifikovať tendencie;

3. zabezpečí, aby sa všetky organizácie, ktoré na letisku vykonávajú prevádzku alebo poskytujú služby, ktoré súvisia s bezpečnosťou, zúčastnili na analýze týchto správ a aby sa vykonali všetky identifikované nápravné a/alebo preventívne opatrenia,
4. vykonáva vyšetrovania správ podľa potreby a
5. vyhýba sa prisudzovaniu viny v súlade so zásadami kultúry primeranosti.

ADR.OR.D.035. Vedenie záznamov

- a) Prevádzkovateľ letiska zriadi primeraný systém vedenia záznamov zahŕňajúci všetky jeho činnosti vykonávané podľa nariadenia (ES) č. 216/2008 a jeho vykonávacích predpisov.
- b) Formát záznamov sa presne stanoví v letiskovej príručke.
- c) Záznamy sa uchovávajú spôsobom, ktorým sa zabezpečí ich ochrana pred poškodením, úpravou a krádežou.
- d) Záznamy sa uchovávajú najmenej päť rokov, okrem ďalej uvedených záznamov, ktoré sa uchovávajú takto:
 1. predpisová základňa osvedčovania letiska, používané alternatívne prostriedky preukázania zhody a aktuálne osvedčenie (osvedčenia) letiska alebo prevádzkovateľa letiska počas celého obdobia platnosti osvedčenia;
 2. dohody s inými organizáciami počas celého obdobia platnosti týchto dohôd;
 3. príručky vybavenia letiska alebo systémov používaných na letisku počas celého obdobia ich používania na letisku;
 4. správy o hodnotení bezpečnosti počas celej doby trvania systému/postupu/činnosti;
 5. záznamy o výcviku a kvalifikácii a zdravotné záznamy zamestnancov, ako aj preskúšania ich odbornej spôsobilosti, podľa potreby, počas najmenej štyroch rokov po ukončení ich zamestnaneckého vzťahu alebo dovtedy, kým nevykoná v oblasti ich zamestnaneckého vzťahu audit príslušný orgán, a
 6. aktuálna verzia registra nebezpečenstiev.
- e) Na všetky záznamy sa vzťahujú príslušné právne predpisy v oblasti ochrany údajov.

PODČASŤ E – LETISKOVÁ PRÍRUČKA A DOKUMENTÁCIA (ADR.OR.E)**ADR.OR.E.005. Letisková príručka**

- a) Prevádzkovateľ letiska vypracuje a uchováva letiskovú príručku.
- b) Obsah letiskovej príručky musí zohľadňovať predpisovú základňu osvedčovania a požiadavky stanovené v tejto časti a v časti ADR.OPS, ak je to potrebné, a nesmie byť v rozpore s podmienkami osvedčenia. Letisková príručka obsahuje alebo odkazuje na všetky potrebné informácie týkajúce sa bezpečného používania, prevádzky a údržby letiska, jeho vybavenia, ako aj prekážkovej roviny, ochrannej roviny a iných plôch súvisiacich s letiskom.
- c) Letisková príručka sa môže vydať v samostatných častiach.
- d) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby mali všetci zamestnanci letiska a všetci ostatní zamestnanci príslušných organizácií jednoduchý prístup k častiam letiskovej príručky, ktoré sa týkajú ich povinností a zodpovedností.
- e) Prevádzkovateľ letiska:
 1. predloží príslušnému orgánu plánované zmeny a revízie letiskovej príručky v prípade položiek, ktoré si vyžadujú predchádzajúce povolenie v súlade s ADR.OR.B.040, pred dátumom platnosti týchto zmien a zabezpečí, aby nevstúpili do platnosti pred získaním povolenia príslušného orgánu, alebo

2. predloží príslušnému orgánu plánované zmeny a revízie letiskovej príručky pred dátumom platnosti týchto zmien, ak sa navrhované zmeny alebo revízie letiskovej príručky musia iba oznámiť príslušnému orgánu v súlade s ADR.OR.B.040 písm. d) a ADR.OR.B.015 písm. b).
- f) Bez ohľadu na písmeno e), ak sú zmeny, doplnenia alebo revízie nevyhnutné v záujme bezpečnosti, môžu sa uverejniť a uplatňovať okamžite za predpokladu, že bola podaná žiadosť o povolenie.
- g) Prevádzkovateľ letiska:
1. skontroluje obsah letiskovej príručky, zabezpečí, aby bola aktuálna, a v prípade potreby ju zmení;
 2. zapracuje všetky zmeny a revízie, ktoré vyžaduje príslušný orgán, a
 3. informuje všetkých zamestnancov letiska a iné príslušné organizácie o zmenách, ktoré sa týkajú ich povinností a zodpovedností.
- h) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby sa všetky informácie pochádzajúce z iných schválených dokumentov a všetky zmeny týchto informácií riadne premietli do letiskovej príručky. Táto skutočnosť prevádzkovateľovi letiska nebráni, aby v letiskovej príručke uverejňoval konzervatívnejšie údaje a postupy.
- i) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby:
1. bola letisková príručka napísaná v jazyku, ktorý je prijateľný pre príslušný orgán, a
 2. si všetci zamestnanci mohli prečítať tie časti letiskovej príručky a iné prevádzkové podklady týkajúce sa ich povinností a zodpovedností v jazyku, ktorému rozumejú.
- j) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby letisková príručka:
1. bola podpísaná zodpovedným riadiacim pracovníkom letiska;
 2. mala tlačенú alebo elektronickú podobu a dala sa ľahko revidovať;
 3. mala systém riadenia sledovania verzií, ktorý sa používa a ktorý je uvedený v letiskovej príručke, a
 4. sa riadila zásadami ľudského faktora a bola zostavená takým spôsobom, ktorý zjednoduší jej prípravu, používanie a revíziu.
- k) Prevádzkovateľ letiska na letisku uchováva aspoň jednu úplnú a aktuálny exemplár letiskovej príručky, ktorú sprístupní príslušnému orgánu na účely kontroly.
- l) Obsah letiskovej príručky tvoria:
1. všeobecné ustanovenia;
 2. požiadavky na systém riadenia letiska, kvalifikáciu a výcvik;
 3. podrobné údaje o mieste letiska;
 4. podrobné údaje o letisku, ktoré je potrebné nahlásiť leteckej informačnej službe, a
 5. podrobné údaje o prevádzkových postupoch letiska, jeho vybavení a bezpečnostných opatreniach.

ADR.OR.E.010. Požiadavky na dokumentáciu

- a) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí dostupnosť akejkoľvek inej požadovanej dokumentácie a súvisiacich zmien.
 - b) Prevádzkovateľ letiska musí byť schopný bez omeškania distribuovať prevádzkové pokyny a iné informácie.
-

PRÍLOHA IV

Časť – Prevádzkové požiadavky – letiská (časť ADR.OPS)

PODČASŤ A – LETISKOVÉ ÚDAJE (ADR.OPS.A)

ADR.OPS.A.005. Letiskové údaje

Prevádzkovateľ letiska podľa potreby:

- a) určuje, dokumentuje a zachováva údaje týkajúce sa letiska a dostupných služieb;
- b) poskytuje údaje týkajúce sa letiska a dostupných služieb používateľom a príslušným poskytovateľom letových prevádzkových služieb a leteckých informačných služieb.

ADR.OPS.A.010. Požiadavky na kvalitu údajov

Prevádzkovateľ letiska musí mať formálne dohody s organizáciami, s ktorými si vymieňa letecké údaje a/alebo letecké informácie.

- a) Všetky údaje týkajúce sa letiska a dostupných služieb prevádzkovateľ letiska poskytne v požadovanej kvalite a integrite.
- b) Po uverejnení údajov týkajúcich sa letiska a dostupných služieb prevádzkovateľ letiska:
 1. monitoruje údaje týkajúce sa letiska a dostupných služieb, ktoré pochádzajú od prevádzkovateľa letiska a ktoré šíria príslušní poskytovatelia letových prevádzkových služieb a leteckých informačných služieb;
 2. informuje príslušných poskytovateľov leteckých informačných služieb o všetkých potrebných zmenách s cieľom zabezpečiť správnosť a úplnosť údajov týkajúcich sa letiska a dostupných služieb pochádzajúcich od prevádzkovateľa letiska;
 3. informuje príslušných poskytovateľov letových prevádzkových služieb a poskytovateľov leteckých informačných služieb v prípade, že uverejnené údaje pochádzajúce od prevádzkovateľa letiska sú nesprávne alebo neprimerané.

ADR.OPS.A.015. Koordinácia medzi prevádzkovateľmi letísk a poskytovateľmi leteckých informačných služieb

- a) S cieľom zabezpečiť, aby poskytovatelia leteckých informačných služieb získali informácie, ktoré im umožnia poskytovať aktuálne predletové informácie a vyhovieť potrebe informácií pre let, prevádzkovateľ letiska prijme opatrenia v záujme podávania uvedených informácií príslušným poskytovateľom leteckej informačnej služby s čo najmenším omeškaním:
 1. informácie o podmienkach na letisku, o odstraňovaní blokovaného lietadla, o záchranných a hasičských operáciách a svetelných zostupových systémoch;
 2. prevádzkový stav súvisiacich zariadení, služieb a navigačných pomôcok na letisku;
 3. akékoľvek iné informácie, ktoré podľa neho majú význam pre prevádzku.
- b) Pred zavedením zmien letového navigačného systému prevádzkovateľ letiska náležite zohľadní čas, ktorý príslušné letecké informačné služby potrebujú na prípravu, vypracovanie a vydanie príslušného materiálu, ktorý sa má uverejniť.

PODČASŤ B – LETISKOVÉ PREVÁDZKOVÉ SLUŽBY, VYBAVENIE A ZARIADENIA (ADR.OPS.B)

ADR.OPS.B.001. Poskytovanie služieb

Služby uvedené v podčasti B tejto prílohy poskytuje prevádzkovateľ letiska na letisku priamo alebo nepriamo.

ADR.OPS.B.005. Núdzový plán letiska

Prevádzkovateľ letiska zavedie núdzový plán letiska, ktorý:

- a) je primeraný prevádzke lietadiel a ostatným činnostiam vykonávaným na letisku;
- b) umožňuje koordináciu príslušných organizácií v reakcii na núdzovú situáciu, ku ktorej došlo na letisku alebo v jeho okolí, a
- c) zahŕňa postupy pre pravidelné testovanie vhodnosti plánu a pre kontrolu výsledkov s cieľom zlepšiť jeho účinnosť.

ADR.OPS.B.010. Záchranne a hasičské služby

- a) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby:
1. letiskové záchranne a hasičské zariadenia, vybavenie a služby boli k dispozícii;
 2. primerané vybavenie, hasiace prístroje a dostatočný počet zamestnancov boli k dispozícii včas;
 3. zamestnanci záchrannej a hasičskej služby boli primerane vycvičení, vybavení a kvalifikovaní na prevádzku v prostredí letiska a
 4. zamestnanci záchrannej a hasičskej služby, od ktorých sa očakáva prípadný zásah v núdzových leteckých situáciách, preukázali svoju zdravotnú spôsobilosť, aby mohli uspokojivo vykonávať svoje funkcie pri zohľadnení druhu danej činnosti.
- b) Prevádzkovateľ letiska vytvorí a zavedie výcvikový program pre zamestnancov podieľajúcich sa na záchranných a hasičských službách letiska.
- c) Prevádzkovateľ letiska zavedie preskúšania odbornej spôsobilosti v primeraných intervaloch s cieľom zabezpečiť nepretržitú spôsobilosť.
- d) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby:
1. sa využívali primerane kvalifikovaní a skúsení inštruktori a školitelia, ktorí budú vykonávať výcvikový program, a
 2. na poskytovanie výcviku používali vhodné zariadenia a prostriedky.
- e) Prevádzkovateľ letiska:
1. vedie príslušné záznamy o kvalifikácii, výcviku a preskúšaní odbornej spôsobilosti, aby mohol preukázať splnenie tejto požiadavky;
 2. na požiadanie sprístupní tieto záznamy dotýčným zamestnancom a
 3. ak sa osoba zamestná u iného zamestnávateľa, na požiadanie sprístupní tieto záznamy o dotýčnej osobe novému zamestnávateľovi.
- f) Dočasné zníženie úrovne ochrany letiskových záchranných a hasičských služieb v dôsledku nepredvídaných okolností si nevyžaduje predchádzajúce povolenie príslušného orgánu.

ADR.OPS.B.015. Monitorovanie a kontrola pohybovej plochy a súvisiacich zariadení

- a) Prevádzkovateľ letiska monitoruje stav pohybovej plochy a prevádzkový stav súvisiacich zariadení a nahlási problémy, ktoré majú význam pre prevádzku, či už dočasného alebo trvalého charakteru, príslušným poskytovateľom letových prevádzkových služieb a poskytovateľom leteckých informačných služieb.
- b) Prevádzkovateľ letiska vykonáva pravidelné kontroly pohybovej plochy a súvisiacich zariadení.

ADR.OPS.B.020. Zníženie nebezpečenstva zrážky s voľne žijúcimi živočíchmi

Prevádzkovateľ letiska:

- a) posúdi nebezpečenstvo súvisiace so živočíchmi voľne žijúcimi na letisku a v jeho okolí;
- b) vytvorí prostriedky a postupy na zníženie rizika zrážok medzi voľne žijúcimi živočíchmi a lietadlami na letisku a
- c) informuje príslušný orgán, ak z hodnotenia voľne žijúcich živočíchov vyplýva, že podmienky v okolí letiska v súvislosti s voľne žijúcimi živočíchmi by mohli predstavovať bezpečnostný problém.

ADR.OPS.B.025. Prevádzka vozidiel

Prevádzkovateľ letiska vytvorí a zavedie postupy pre výcvik, hodnotenie a oprávňovanie všetkých vodičov pracujúcich na pohybovej ploche.

ADR.OPS.B.030. Systém navádzania a riadenia pohybu na prevádzkových plochách

Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby bol na letisku k dispozícii systém navádzania a riadenia pohybu na prevádzkových plochách.

ADR.OPS.B.035. Prevádzka v zimných podmienkach

Prevádzkovateľ letiska zabezpečí vypracovanie a zavedenie prostriedkov a postupov na zaistenie bezpečných podmienok na prevádzku letiska v čase zimných podmienok.

ADR.OPS.B.040. Prevádzka v noci

Prevádzkovateľ letiska zabezpečí vypracovanie a zavedenie prostriedkov a postupov na zaistenie bezpečných podmienok na prevádzku letiska počas prevádzky v noci.

ADR.OPS.B.045. Prevádzka za podmienok nízkej viditeľnosti

- a) Prevádzkovateľ letiska zabezpečí vypracovanie a zavedenie prostriedkov a postupov na zaistenie bezpečných podmienok na prevádzku letiska za podmienok nízkej viditeľnosti.
- b) Postupy za nízkej viditeľnosti musí vopred schváliť príslušný orgán.

ADR.OPS.B.050. Prevádzka v nepriaznivých poveternostných podmienkach

Prevádzkovateľ letiska zabezpečí vypracovanie a zavedenie prostriedkov a postupov na účely zaistenia bezpečnosti prevádzky letiska v nepriaznivých poveternostných podmienkach.

ADR.OPS.B.055. Kvalita paliva

Prevádzkovateľ letiska overí, či organizácie podieľajúce sa na skladovaní a vydávaní paliva lietadlám majú postupy, ktorými zabezpečia zásobovanie lietadiel neznečisteným palivom so správnou špecifikáciou.

ADR.OPS.B.065. Vizualne prostriedky a elektrické systémy letiska

Prevádzkovateľ letiska musí mať postupy, aby zabezpečil, že vizualne prostriedky a elektrické systémy letiska fungujú tak zamýšľaným spôsobom.

ADR.OPS.B.070. Bezpečnosť prác na letisku

- a) Prevádzkovateľ letiska zriadi a zavedie postupy s cieľom zaistiť, aby:
 1. práce na letisku nemali vplyv na bezpečnosť lietadiel a
 2. letiskové prevádzkové činnosti nemali vplyv na bezpečnosť prác na letisku.

ADR.OPS.B.070. Zabezpečenie letísk

- a) Prevádzkovateľ letiska na letisku a v jeho okolí monitoruje:
 1. prekážkovú a ochrannú rovinu vytvorenú v súlade so základňou osvedčovania a ostatné plochy a priestory súvisiace s letiskom, aby mohol v rámci svojich právomocí prijať primerané opatrenia na zmiernenie rizík súvisiacich s vniknutím na tieto plochy alebo do týchto priestorov;
 2. značenie a osvetlenie prekážok, aby mohol v rámci svojich právomocí prijať príslušné opatrenia, a
 3. nebezpečenstvá súvisiace s ľudskými činnosťami a využívaním územia, aby mohol v rámci svojich právomocí prijať príslušné opatrenia.
- b) Prevádzkovateľ letiska musí mať zavedené postupy na zmerňovanie rizík súvisiacich s prekážkami, výstavbou a inými činnosťami v rámci monitorovaných priestorov, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnú prevádzku lietadiel na letisku alebo lietadiel prilietajúcich na letisko alebo odlietajúcich z letiska.

ADR.OPS.B.080. Značenie a osvetlenie vozidiel a ostatných pohyblivých objektov

Prevádzkovateľ letiska zabezpečí, aby boli vozidlá a ostatné pohyblivé objekty s výnimkou lietadiel na pohybovej ploche letiska označené, a ak sa vozidlá používajú v noci alebo za podmienok nízkej viditeľnosti, osvetlené. Na zariadenia na opravy lietadiel a vozidlá používané iba na odbavovacej ploche sa môže vzťahovať výnimka.

ADR.OPS.B.090. Používanie letiska lietadlami s vyšším kódom

- a) S výnimkou lietadiel v núdzových situáciách môže prevádzkovateľ letiska na základe predchádzajúceho povolenia príslušného orgánu povoliť používanie letiska alebo jeho častí lietadlami s vyšším kódom, aký majú konštrukčné črty letiska uvedené v podmienkach osvedčenia.
- b) Pri preukazovaní súladu s písmenom a) sa uplatňujú ustanovenia ADR.OR.B.040.

PODČASŤ C – ÚDRŽBA LETISKA (ADR.OPS.C)**ADR.OPS.C.005. Všeobecné ustanovenia**

Prevádzkovateľ letiska vypracuje a zavedie program údržby vrátane preventívnej údržby podľa potreby na udržiavanie letiskových zariadení tak, aby spĺňali základné požiadavky stanovené v prílohe Va k nariadeniu (ES) č. 216/2008.

ADR.OPS.C.010. Dráhy, ostatné pozemné plochy a potrubia

- a) Prevádzkovateľ letiska v rámci letiskového programu preventívnej a opravnej údržby skontroluje povrch všetkých pohybových plôch vrátane dráh (vzletové a pristávacie dráhy, rolovacie dráhy a odbavovacie plochy), príľahlých plôch a potrubia, aby mohol riadne posúdiť ich stav.
- b) Prevádzkovateľ letiska:
1. udržiava povrch všetkých pohybových plôch s cieľom zamedziť a odstrániť akýkoľvek neupevnený predmet/nečistoty, ktoré môžu spôsobiť škodu lietadlám alebo poškodiť fungovanie lietadlových systémov;
 2. udržiava povrch vzletových a pristávacích dráh, rolovacích dráh a odbavovacích plôch s cieľom zabrániť vytvoreniu nebezpečných nepravidelností;
 3. prijme nápravne opatrenie v oblasti údržby, ak sú trecie vlastnosti buď celej vzletovej a pristávacej dráhy, alebo jej časti, v prípade, že nie je znečistená, nižšie ako minimálna úroveň trenia. Opakovanie týchto meraní musí byť dostatočné, aby bolo možné určiť tendenciu povrchových trecích vlastností vzletovej a pristávacej dráhy.

ADR.OPS.C.015. Vizualne prostriedky a elektrické systémy letiska

Prevádzkovateľ letiska zriadi a zabezpečí zavedenie systému opravnej a preventívnej údržby vizuálnych prostriedkov a elektrických systémov, aby zabezpečil dostupnosť, spoľahlivosť a súlad systému osvetlenia a značenia.
